VISPĀRĒJĀS TIESAS SPRIEDUMS (ceturtā palāta)

2015. gada 9. decembrī*

Valsts atbalsts — Ieguves rūpniecības nozare — Subsīdija, ko Grieķijas iestādes piešķīrušas ieguves rūpniecības uzņēmumam Ellinikos Chrysos — Līgums par derīgo izrakteņu ieguves vietas nodošanu par cenu, kas ir zemāka par tirgus vērtību, un atbrīvojums no nodokļiem par šo darījumu — Lēmums, ar ko atbalsta pasākumi atzīti par nelikumīgiem un uzdots atgūt atbilstošās summas — Jēdziens "priekšrocība" — Privātā ieguldītāja kritērijs

Lietas T-233/11 un T-262/11

Grieķijas Republika, ko pārstāv *P. Mylonopoulos*, *V. Asimakopoulos*, *G. Kanellopoulos* un *A. Iosifidou*, pārstāvji,

prasītāja lietā T-233/11,

Ellinikos Chrysos AE Metalleion kai Viomichanias Chrysou , Kifisija [*Kifissia*] (Grieķija), ko sākotnēji pārstāvēja *K. Adamantopoulos*, *E. Petritsi*, *E. Trova* un *P. Skouris*, vēlāk – *K. Adamantopoulos*, *E. Trova*, *P. Skouris* un *E. Roussou*, advokāti,

prasītāja lietā T-262/11,

pret

Eiropas Komisiju, ko pārstāv *É. Gippini Fournier* un *D. Triantafyllou*, pārstāvji,

atbildētāja,

par prasību atcelt Komisijas 2011. gada 23. februāra Lēmumu 2011/452/ES par valsts atbalstu C 48/08 (ex NN 61/08), ko Grieķija piešķīrusi uzņēmumam *Ellinikos Chrysos AE* (OV L 193, 27. lpp.).

VISPĀRĒJĀ TIESA (ceturtā palāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs M. Preks [*M. Prek*], tiesneši I. Labucka un V. Kreišics [*V. Kreuschitz*] (referents),

sekretāre S. Spiropula [*S. Spyropoulos*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2015. gada 28. janvāra tiesas sēdi,

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valodas – grieķu un angļu.

Spriedums

Tiesvedības priekšvēsture

1. *Faktiskie apstākļi*

1 *Kassandra* (Grieķija) derīgo izrakteņu ieguves vieta atrodas Halkidikes [*Chalkidikí*] (Grieķija) apgabalā, kurš ietilpst Centrālās Maķedonijas reģionā (Grieķija) Grieķijas pussalas Ziemeļos, un ietver *Olympiada* raktuves (Grieķija), proti, svina, cinka un zelta raktuves, *Stratoni* raktuves (Grieķija), proti, svina un cinka raktuves, un *Skouries* raktuves (Grieķija), proti, vara un zelta atradnes.

2 Pēc tam, kad *Symvoulio tis Epikrateias* (Grieķijas Augstākā administratīvā tiesa) 2002. gada 6. decembrī (spriedums Nr. 3615/2002) atcēla atļaujas, ar kurām atļauts paplašināt esošo projektu attiecībā uz *Stratoni* raktuvēm, procesuālo noteikumu pārkāpumu dēļ un, konkrēti, tādēļ, ka nebija piecu kompetento ministru (attīstības ministra, vides ministra, lauksaimniecības ministra, kultūras ministra un veselības ministra) kopīga ministriju lēmuma, šajās raktuvēs vairs nav notikusi darbība. Šī sprieduma izpildei Attīstības ministrija izdeva divus lēmumus – pirmo, ar ko tika aizliegta jebkāda izrakteņu ieguve *Stratoni*, un otru, ar ko tika uzdots veikt papildu drošības pasākumus.

3 2003. gada 18. februārī Attīstības ministrija piešķīra jaunu ieguves atļauju *Stratoni* raktuvju izstrādei un atcēla savus iepriekšējos – 7. un 29. janvāra aktus. Tomēr visās *Kassandra* raktuvēs darbība palika apturēta visu 2003. gadu.

4 *Kassandra* raktuves kopš 1927. gada piederēja kādai Grieķijas sabiedrībai, līdz to pārdošanai iepirkuma veidā *TVX Hellas AE* – sabiedrībai, kuru kontrolēja *TVX Gold Inc.* – Kanādas sabiedrība, kura 2002. gada jūnijā tika apvienota ar Kanādas grupu, kuras mātesuzņēmums ir *Kinross Gold Corp.* (turpmāk tekstā – "*Kinross* grupa").

5 Ņemot vērā jau veiktos ieguldījumus, kā arī izdevumus apkārtējās vides atjaunošanai, kas prasīti šī sprieduma 2. un 3. punktā minētajos administratīvajos un tiesas lēmumos, *TVX Hellas* radās ievērojami zaudējumi. Tādēļ *Kinross* grupa nolēma pārtraukt sava meitasuzņēmuma darbību *Kassandra* raktuvēs, sākot no 2003. gada janvāra, un pamest Grieķijas tirgu.

6 Lai galīgi izbeigtu savu darbību Grieķijā, *Kinross* grupa sāka sarunas ar Grieķijas valsti, un tās 2003. gada 12. decembrī beidzās ar ārpustiesas vienošanos, kas ratificēta ar Grieķijas Likuma Nr. 3220/2004 51. pantu (turpmāk tekstā – "ārpustiesas vienošanās").

7 Ar ārpustiesas vienošanos Grieķijas Republika ieguva īpašumā *TVX Hellas* aktīvus, kas aprakstīti minētās vienošanās II daļā, un samaksāja minētajam uzņēmumam finansiālu kompensāciju vienpadsmit miljonu euro apmērā.

8 Tajā pašā dienā Grieķijas Republika ar *Ellinikos Chrysos AE Metalleion kai Viomichanias Chrysou* (turpmāk tekstā – "*Ellinikos Chrysos*") – sabiedrību, kura izveidota minēto aktīvu pārņemšanai un kuras galvenā ieguldītāja bija *European Goldfields Ltd.* – Kanādas sabiedrība, kas specializējusies raktuvju iegādes, zemes dziļu meklēšanas un attīstīšanas nozarē Balkānos, parakstīja līgumu par minēto aktīvu pārdošanu. Minētais līgums tika ratificēts ar Grieķijas Likuma Nr. 3220/2004 52. pantu (turpmāk tekstā – "apstrīdētais līgums").

2. *Atbilstošās līguma normas*

9 Ar Grieķijas Likuma Nr. 3220/2004 51. pantu ir ratificēta ārpustiesas vienošanās un ir precizēts, ka minētās vienošanās dalībnieki ir pieņēmuši šo vienošanos, lai novērstu gadiem ilgas procedūras un ļoti dārgus strīdus šķīrējtiesā un tiesā, kuru iznākums nav zināms. Ar šo vienošanos abpusēji, pilnībā un visaptveroši ir apmierinātas gan Grieķijas valsts, gan *TVX Hellas* un *TVX Gold* vajadzības attiecībā uz visām tiesībām vai prasījumiem, kādi dalībniekiem ir citam pret citu.

10 Saskaņā ar ārpustiesas vienošanos Grieķijas valsts iegūst visus *TVX Hellas* aktīvus un apņemas, pirmkārt, kā saprātīgu finansiālu kompensāciju samaksāt minētajam uzņēmumam summu vienpadsmit miljonu euro apmērā un, otrkārt, atcelt sekas attiecīgi minētajai sabiedrībai un tās valdes locekļiem, jebkādu administratīvo atbildību vai krimināatbildību vai jebkādus pienākumus vispārīgo tiesību aktu par vides aizsardzību iespējamās neizpildes dēļ, jo ir uzskatāms, ka šai neizpildei ir iestājies noilgums. Turklāt saskaņā ar minēto vienošanos minēto aktīvu pāreja notiek, publicējot *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* likumu, ar ko ratificēta šī vienošanās, bez nepieciešamības to ierakstīt un citādi reģistrēt saskaņā ar atbilstošajām tiesību normām.

11 Ar Grieķijas Likuma Nr. 3220/2004 52. pantu ir ratificēts apstrīdētais līgums, ar ko Grieķijas valsts sabiedrībai *Ellinikos Chrysos* ir cedējusi visus aktīvus, ko tai saskaņā ar ārpustiesas vienošanos bija nodevusi *TVX Hellas*.

12 Atbilstoši apstrīdētā līguma 1. pantam Grieķijas valsts pārdod, cedē un piegādā *Ellinikos Chrysos* visus *TVX Hellas* aktīvus "esošajā stāvoklī", kurus tā bija ieguvusi saskaņā ar ārpustiesas vienošanos. Minētajā pantā pēc tam ir uzskaitīts viss īpašuma sastāvs un it īpaši ir paredzēts, ka "Grieķijas valsts cedē pārņēmējam un tā vārdā un uzdevumā ir spēkā arī visas esošās administratīvās un citas atļaujas un piekrišanas, kuras nav atceltas vai apturētas ar tiesas nolēmumu, kas ir minētas šī līguma IV pielikumā".

13 Apstrīdētā līguma 1.3. pantā ir precizēts, ka *Ellinikos Chrysos* "nekādi neuzņemas atbildību par videi nodarītiem zaudējumiem vai trešajām personām nodarītiem zaudējumiem, kuri radušies pirms publikācijas, ar ko ratificēts šis līgums, vai kuri radušies tādu iemeslu dēļ, kas pastāvējuši pirms minētās publikācijas".

14 Atbilstoši apstrīdētā līguma 2. pantam "visu *TVX Hellas* piederējušo aktīvu, kuri tiek pārdoti ar šo vienošanos, cena ir vienpadsmit miljoni euro" un "šī cena ir jāsamaksā – piecu darbdienu laikā, sākot no likuma par ratifikāciju publicēšanas *Oficiālajā Vēstnesī*, – tieši *TVX Hellas*, sedzot prasījumu, kāds minētajam uzņēmumam ir pret Grieķijas valsti saskaņā ar ārpustiesas vienošanos".

15 Papildus saistībām, kas uzņemtas atbilstoši apstrīdētā līguma 1.3. pantam, minētā līguma 3. pantā "Pārņēmēja un Grieķijas valsts pienākumi" ir aprakstītas pušu savstarpējās saistības. Atbilstoši šī līguma 3.1. pantam pārņēmējs apņemas, konkrēti:

"a) veikt visas vides aizsardzības un saglabāšanas darbības un ievērot visas vides aizsardzības un saglabāšanas procedūras [..] līdz termiņa beigām – kas noteikts 3.3. pantā, – kas paredzēts nepieciešamo atļauju un piekrišanu piešķiršanai;

b) katrās tādās raktuvēs vai tādu raktuvju daļā, ar kuru saistītās izstrādes atļaujas un piekrišanas nav atceltas vai apturētas ar tiesas nolēmumu, sākt visus sagatavošanas darbus, lai saprātīgā termiņā, kas nepārsniedz trīs mēnešus, padarītu iespējamu to ražošanas sākšanu. Saistībā ar šo *Kassandra* raktuvju darbības atsākšanu pārņēmējs pieņems darbā personālu, kāds nepieciešams pašlaik, kura vidū būs bijušie *Kassandra* raktuvju darbinieki [..]."

16 Atbilstoši apstrīdētā līguma 3.2. pantam pārņēmējs turklāt apņemas "vēlākais 24 mēnešu termiņā, skaitot no likuma, ar ko ratificēts šis līgums, publikācijas, uzrakstīt pilnu ieguldījumu projektu par *Kassandra* raktuvju attīstību, kā arī par zelta metalurģijas rūpnīcas būvniecību un darbību, kam pievienoti visi atbilstošajos tiesību aktos paredzētie pētījumi, kuri ir nepieciešami, lai saņemtu visas saistītās atļaujas un piekrišanas".

17 Atbilstoši apstrīdētā līguma 3.3. pantam Grieķijas valsts apņemas "izskatīt ieguldījumu projektu, kas saskaņā ar iepriekšējā punktā minētajiem noteikumiem iesniegts divu mēnešu termiņā, un izdot visas nepieciešamās atļaujas un piekrišanas ne vēlāk kā desmit mēnešu termiņā".

18 Apstrīdētā līguma 3.4. pantā ir noteikts, ka "ieguldījumu projekts, ko apstiprinājušas kompetentās iestādes, tiek uzskatīts par šī līguma pielikumu un tā neatņemamu sastāvdaļu un būs saistošs pusēm saskaņā ar piekrišanas noteikumiem".

19 Atbilstoši apstrīdētā līguma 3.5. pantam pārņēmējs apņemas "izpildīt apstiprināto ieguldījumu projektu, sākdams ražošanas darbības, vēlākais, termiņos, kuri būs noteikti administratīvajās atļaujās un piekrišanās, ko tas saņems".

20 Apstrīdētā līguma 4. pantā "Pušu līgumsaistību neizpildes sekas" ir paredzēts, ka jebkuras līgumslēdzējas puses līgumsaistību neizpilde ir pamatojums minētā līguma izbeigšanai. Izbeigšanas gadījumā pārņēmējam ir pienākums nodot visus aktīvus Grieķijas valstij, un tai ir tieši pārņēmējam jāatmaksā samaksātā cena vienpadsmit miljonu euro apmērā un saprātīga kompensācija. Grieķijas valsts veikta vienpusēja šī līguma noteikumu un ieguldījumu projekta atļauju un piekrišanu sistēmas grozīšana, pieņemot normatīvo aktu normas, kā arī veicot jebkāda veida citus administratīvos pasākumus, ir viens no pamatiem attiecīgā līguma izbeigšanai.

21 Atbilstoši apstrīdētā līguma 5. pantam "neviens finansiālais pienākums saistībā ar *Kassandra* raktuvju darbību nav uzlikts pārņēmējam gadījumā, ja šis pienākums ir radies, pirms ir publicēts likums, ar ko ratificē šo līgumu" un "visu Grieķijas valsts iegūto aktīvu, kas piederējuši *TVX Hellas*, nodošana pārņēmējam ir atbrīvota no jebkāda cesijas nodokļa".

22 Ar Grieķijas Likuma Nr. 3220/2004 53. pantu ir ratificēts otrs līgums, kas noslēgts 2003. gada 22. decembrī starp *TVX Hellas*, *TVX Gold*, *Ellinikos Chrysos* un Grieķijas valsti un kas attiecas uz noteikumiem par darījuma cenas samaksu, kuri paredzēti apstrīdētā līguma 2. pantā. Pēdējā minētā līguma 4. pantā ir paredzēts, ka tad, ja ratifikācija ar likumu nevar notikt līdz 2004. gada 31. janvārim, Grieķijas valsts apņemas atmaksāt *Ellinikos Chrysos* avansu, kurš *Ellinikos Chrysos* ir jāsamaksā *TVX Hellas* atbilstoši tā paša līguma 1. pantam.

23 Saskaņā ar Grieķijas Likuma Nr. 3220/2004 56. pantu tiek uzskatīts, ka apstrīdētais līgums ir stājies spēkā nākamajā dienā pēc minētā likuma publicēšanas *Grieķijas Republikas Oficiālajā Vēstnesī*. Minētais likums tajā tika publicēts 2004. gada 28. janvārī. *Ellinikos Chrysos* 2004. gada 30. janvārī samaksāja vienpadsmit miljonus euro un tika atbrīvota no visiem samaksas pienākumiem.

3. *Administratīvais process*

24 2007. gada 9. jūlijā Eiropas Kopienu Komisija saņēma sūdzību, saskaņā ar kuru Grieķijas Republika ar apstrīdēto līgumu bija piešķīrusi divus atbalsta pasākumus *Ellinikos Chrysos*. Grieķijas iestādes iesniedza apsvērumus par šo sūdzību 2007. gada 5. novembra vēstulē. Pēc tam Komisija 2008. gada 7. aprīļa un 25. jūnija vēstulēs nosūtīja lūgumus sniegt papildu informāciju, uz kuriem Grieķijas iestādes atbildēja attiecīgi 2008. gada 13. maija un 30. jūlija vēstulēs.

25 Ar 2008. gada 10. decembra lēmumu Komisija sāka formālo izmeklēšanas procedūru par attiecīgajiem pasākumiem atbilstoši LESD 108. gada 2. punktam un aicināja ieinteresētās personas iesniegt apsvērumus (Lēmums C(2008) 7853, galīgā redakcija (OV 2009, C 56, 45. lpp.; turpmāk tekstā – "lēmums par sākšanu")).

26 *Ellinikos Chrysos* apsvērumus attiecībā uz lēmumu par sākšanu iesniedza 2009. gada 10. aprīlī. Atbildot uz papildu informācijas pieprasījumu, *Ellinikos Chrysos* iesniedza papildu apsvērumus 2009. gada 29. jūlijā, 2010. gada 15. janvārī un 2010. gada 4. maijā. Turklāt notika divas Komisijas un *Ellinikos Chrysos* sanāksmes – 2009. gada 26. jūnijā un 2010. gada 24. jūnijā.

27 Apsvērumus iesniedza trīs citas ieinteresētās personas, proti, *European Goldfields*, *Kassandra* raktuvju arodbiedrības un Grieķijas Ieguves rūpniecības darbības uzraudzības iestāde. Visbeidzot, 2011. gada 4. janvārī *Ellinikos Chrysos* nosūtīja Komisijai neformālu dokumentu, kurā tā pauda bažas par faktisko apstākļu novērtējumu un izpratni un par Komisijas izraudzīto novērtēšanas metodi.

4. *Apstrīdētais lēmums*

28 2011. gada 23. februārī Komisija pieņēma Lēmumu 2011/452/ES par valsts atbalstu C 48/08 (ex NN 61/08), ko Grieķija piešķīrusi uzņēmumam *Ellinikos Chrysos* [..] (OV L 193, 27. lpp.; turpmāk tekstā – "apstrīdētais lēmums"), ar ko šis atbalsts ir atzīts par nesaderīgu ar iekšējo tirgu (1. pants) un Grieķijas Republikai ir uzdots to atgūt (2. un 3. pants).

29 Apstrīdētā lēmuma rezolutīvajā daļā it īpaši ir paredzēts:

"1. pants

Valsts atbalsts 15,34 miljonu euro apmērā, ko [..] Grieķija[s] [Republika] ir nelikumīgi piešķīrusi uzņēmumam *Ellinikos Chrysos* [..], pārkāpjot [LESD] 108. panta 3. punkta noteikumus, nav saderīgs ar iekšējo tirgu.

2. pants

1. Grieķija[s] [Republika] atgūst no atbalsta saņēmēja 1. pantā minēto atbalstu.

2. Atgūstamā summa ietver procentus, sākot no dienas, kad līdzekļi nodoti saņēmēja rīcībā, līdz dienai, kad līdzekļi faktiski atgūti.

[..]

3. pants

1. Šā lēmuma 1. pantā minētā atbalsta atgūšana stājas spēkā uzreiz, un tā jāveic nekavējoties.

2. Grieķija[s] [Republika] nodrošina šā lēmuma īstenošanu četru mēnešu laikā pēc tā izziņošanas."

30 Minētajā lēmumā abi atbalsta pasākumi ir identificēti šādi (apstrīdētā lēmuma preambulas 15.–18. apsvērums):

"II.c. 1. pasākums. Pārdošanas cena zem tirgus vērtības

(15) [..] Grieķijas valsts pārdeva *Kassandra* raktuves uzņēmumam *Ellinikos Chrysos* par 11 miljoniem euro, iepriekš neveicot īpašumu vērtēšanu un nerīkojot atklātu piedāvājumu konkursu. Pārdošanā ietilpa:

a) *Stratoni*, *Skouries* un [*Olympiada*] raktuves kopā ar attiecīgajām ieguves tiesībām;

b) zeme;

c) minerālu iegulas [rūdu krājumi], un

d) nekustamie īpašumi (ieguves un apstrādes tehnika, darba ņēmēju mājas un rūpnieciskās ražošanas ēkas).

Kā minēja Grieķijas iestādes, pasākuma mērķis bija atrast īpašnieku, kas vēlētos raktuves ekspluatēt un līdz ar to aizsargātu nodarbinātību un vidi.

[..]

II.d. 2. pasākums. Atbrīvojums no nodokļu maksāšanas un juridisko pakalpojumu maksas samazinājums [Atbrīvojums no reģistrācijas maksas un citu nodokļu maksāšanas un procedūras izmaksu samazinājums] [..]

(18) Šajā lēmumā Komisija ir aprēķinājusi kopējo atbalsta summu par 1. un 2. pasākumu 15,34 miljonu euro apmērā [..]."

31 Saistībā ar pirmo atbalsta pasākumu, konkrēti – *Kassandra* raktuvju vērtības aprēķināšanu, Komisija ir izvērtējusi katru no dažādajām trim raktuvēm, kas kopā veido *Kassandra* raktuves (*Stratoni*, *Olympiada* un *Skouries*), attiecībā uz katru raktuvju vērtību, kura balstīta uz ekonomiskajiem faktoriem, kādi pastāvēja pārdošanas brīdī, un katru raktuvju spēju darboties. Lai aplēstu minēto vērtību, Komisija izmantoja ekspertīzes atzinumu, ko *European Goldfields* uzdevumā sniedza kāda starptautiska konsultāciju sabiedrība, kura specializējusies ieguves rūpniecības nozarē, saistībā ar plānu palielināt kapitālu minētajā sabiedrībā, kura par faktisko novērtējuma datumu uzskata 2004. gada 30. jūnija pusnakti (turpmāk tekstā – "ekspertīzes atzinums"). Minētajā atzinumā, pamatojoties uz ienākumu pieeju, ko Komisija uzskatīja par piemērojamu attiecīgajam novērtējumam, šīm trijām raktuvēm bija sniegtas šādas neto vērtības: attiecīgi negatīvās vērtības – 28,79 miljoni ASV dolāru (USD) jeb – 23,7 miljoni euro *Olympiada* raktuvēm un pozitīvās vērtības USD 10,48 miljoni jeb 8,6 miljoni euro *Stratoni* raktuvēm un USD 15,72 miljoni jeb 12,9 miljoni euro *Skouries* raktuvēm; šo triju vērtību summa atbilst negatīvai summai – 2,59 miljonu euro apmērā (apstrīdētā lēmuma preambulas 68.–74. apsvērums).

32 It īpaši attiecībā uz *Olympiada* raktuvju vērtību Komisija apstrīdētā lēmuma preambulas 75. un 76. apsvērumā tomēr ir paudusi šādu uzskatu:

"(75) [..] Ņemot vērā iepriekš minētās vērtības, [*Olympiada*] raktuvju pašreizējā neto vērtība (izstrādei gatava objekta līmenī) pārdošanas laikā tiešām bija negatīva. Tomēr [..] [*Olympiada*] raktuvju negatīvā neto pašreizējā vērtība nozīmē, ka pārdošanas laikā gaidāmā peļņa, ko dotu darbība raktuvēs pēdējos 11 gados novērotajā cenu līmenī, būtu negatīva. Ņemot vērā zelta cenu, jebkurš [*Olympiada*] raktuvju īpašnieks būtu izvēlējies neveikt darbību raktuvēs un būtu centies pēc

iespējas izvairīties no zaudējumiem. Kā parādīts, neveicot raktuvēs darbību, pircējs varētu ierobežot zaudējumus līdz 5,5 miljoniem euro, kas atspoguļo izmaksas, kuras vides aizsardzības iemeslu dēļ un uzturēšanas nolūkos pircējam būtu jāsedz saskaņā ar līgumu. Tomēr no tā vien nevar secināt, ka [*Olympiada*] raktuvju vērtība būtu jālēš – 5,5 miljonu euro apmērā, jo principā īpašumtiesības uz raktuvēm arī sniedz izvēles vērtību [paredzamo vērtību]: īpašnieks var veikt darbību raktuvēs labos laikos (kad zelta cenas ir pietiekami augstas) un izvēlēties neveikt darbību sliktos laikos (kad zelta cenas nav pietiekami augstas). Tāpēc uzņēmums *Ellinikos Chrysos* būtu varējis izvēlēties pārņemt raktuves *Kassandra* raktuvju paketes ietvaros vai ar nodomu vēlāk spēt veikt vajadzīgos ieguldījumus [*Olympiada*] raktuvēs, lai atsāktu to izmantošanu, ja zelta cenas (būtiski) paaugstinātos virs 1993.–2003. gada periodā novērotā cenu līmeņa.

(76) Iegūt ticamu šīs izvēles vērtības [paredzamās vērtības] aplēsi ir visai sarežģīti. Vēl svarīgāk ir tas, ka jebkāda šī vērtība būtu jākoriģē, lai ņemtu vērā (iespējams, lielu) varbūtību, ka, pat ja zelta cenas būtu pietiekami augstas, lai garantētu peļņu nesošu darbību, šīm raktuvēm var nepiešķirt atļauju. [..] [*Olympiada*] raktuvju ieguves un zelta apstrādes atļauja tika anulēta ar vidi saistītu iemeslu dēļ, kuri tika novērtēti kā nopietni. Tādēļ būtu piemēroti aplūkot [*Olympiada*] raktuves, pieņemot, ka tām ir izvēles vērtība [paredzamā vērtība], ko var piesardzīgi aplēst nulles līmenī. Tāpēc [*Olympiada*] raktuvju neto vērtība būtu jāaplēš – 5,5 miljonu euro apmērā."

Tiesvedība un lietas dalībnieku prasījumi

33 Ar prasības pieteikumu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2011. gada 28. aprīlī, Grieķijas Republika cēla prasību, kas tika reģistrēta ar numuru T-233/11.

34 Ar prasības pieteikumu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2011. gada 20. maijā, *Ellinikos Chrysos* cēla prasību, kas tika reģistrēta ar numuru T-262/11.

35 Ar pieteikumu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2011. gada 9. augustā, *European Goldfields* lūdza atļauju iestāties lietā T-233/11 Grieķijas Republikas prasījumu atbalstam.

36 Ar 2011. gada 7. septembra rīkojumu Vispārējās tiesas piektās palātas priekšsēdētājs noraidīja šī sprieduma 35. punktā minēto pieteikumu par iestāšanos lietā atbilstoši Eiropas Savienības Tiesas statūtu 40. panta otrajai daļai – kas piemērojama tiesvedībai Vispārējā tiesā atbilstoši minēto statūtu 53. panta pirmajai daļai – tādēļ, ka šī ir lieta starp dalībvalsti un Eiropas Savienības iestādi, un piesprieda *European Goldfields* segt savus tiesāšanās izdevumus pašai.

37 Ar pieteikumu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2011. gada 9. augustā, *European Goldfields* lūdza atļauju iestāties lietā T-262/11 *Ellinikos Chrysos* prasījumu atbalstam.

38 Ar 2012. gada 27. marta rīkojumu Vispārējās tiesas piektās palātas priekšsēdētājs noraidīja šī sprieduma 37. punktā minēto pieteikumu par iestāšanos lietā atbilstoši Eiropas Savienības Tiesas statūtu 40. panta otrajai daļai – kas piemērojama tiesvedībai Vispārējā tiesā atbilstoši minēto statūtu 53. panta pirmajai daļai –, jo *European Goldfields* bija pierādījusi tikai netiešu un iespējamu ieinteresētību strīda atrisināšanā, un piesprieda šai sabiedrībai segt savus tiesāšanās izdevumus pašai.

39 Pēc Vispārējās tiesas palātu sastāva grozīšanas Vispārējās tiesas priekšsēdētājs 2013. gada 3. oktobrī nodeva lietas citam tiesnesim referentam, kurš ir norīkots ceturtajā palātā, kurai tādējādi tika nodotas šīs lietas.

40 2014. gada 7. augustā Vispārējā tiesa kā procesa organizatorisko pasākumu atbilstoši 1991. gada 2. maija Vispārējās tiesas Reglamenta 64. panta 3. punkta a) apakšpunktam uzdeva lietas dalībniekiem virkni rakstveida jautājumu, uz kuriem tie atbildēja noteiktajos termiņos.

41 Tajā pašā dienā Vispārējā tiesa iztaujāja lietas dalībniekus par lietu T-233/11 un T-262/11 iespējamo apvienošanu mutvārdu procesā un galīgā sprieduma taisīšanai.

42 2014. gada 2. septembrī Komisija iesniedza apsvērumus, norādot, ka tai nav principiālu iebildumu pret šo apvienošanu.

43 Ar 2014. gada 1. un 2. oktobra e-pasta vēstulēm Grieķijas Republika norādīja, ka iebilst pret lietu T-233/11 un T-262/11 apvienošanu. Tā arī norādīja, ka apvienošanas gadījumā atsevišķas lietas materiālu daļas lietā T-233/11 būtu uzskatāmas par konfidenciālām, un iesniedza lūgumu par minēto lietas materiālu atsevišķu fragmentu konfidencialitātes ievērošanu attiecībā pret personu, kas iestājusies lietā, un pievienoja savu procesuālo rakstu nekonfidenciālo versiju.

44 2014. gada 29. oktobrī Vispārējā tiesa nolēma neapvienot lietas T-233/11 un T-262/11 mutvārdu procesā.

45 Pēc tiesneša referenta ziņojuma Vispārējā tiesa (ceturtā palāta) nolēma sākt mutvārdu procesu.

46 Lietas dalībnieku mutvārdu paskaidrojumi un to atbildes uz Vispārējās tiesas uzdotajiem mutvārdu jautājumiem tika uzklausītas 2015. gada 28. janvāra tiesas sēdēs. Šajās tiesas sēdēs lietas dalībnieki tika iztaujāti par lietu T-233/11 un T-262/11 iespējamo apvienošanu galīgā nolēmuma pieņemšanai. Lietā T-233/11 Grieķijas Republika atkārtoja, ka iebilst pret šādu apvienošanu, bet Komisija iebildumus neizvirzīja. Lietā T-262/11 lietas dalībnieki formāli neiebilda pret minēto apvienošanu.

47 Grieķijas Republikas un *Ellinikos Chrysos* (turpmāk tekstā kopā sauktas – "prasītājas") prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

— atcelt apstrīdēto lēmumu;

— piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

48 Komisijas prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

— noraidīt prasību lietā T-233/11 kā nepamatotu un noraidīt prasību lietā T-262/11 kā daļēji nepieņemamu un daļēji nepamatotu;

— piespriest prasītājām atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Juridiskais pamatojums

49 Lietas tiek apvienotas sprieduma taisīšanai saskaņā ar Vispārējās tiesas Reglamenta 68. panta 1. punktu.

1. *Par pieņemamību*

50 Lietā T-262/11 Komisija pauž šaubas attiecībā uz prasības pieteikuma pieņemamību, ņemot vērā Tiesas statūtu 21. pantu un 1991. gada 2. maija Reglamenta 44. panta 1. punkta c) apakšpunktu, jo prasības pieteikums esot nevajadzīgi garš un tajā izklāstītie pamati esot sniegti juceklīgi. Tāpat atsauce uz pielikumiem, nenorādot lappusi, neesot "precīza". Turklāt ne visi minētie pielikumi esot pievienoti valodā, kura izvēlēta par tiesvedības valodu minētajā lietā saskaņā ar minētā 1991. gada 2. maija Reglamenta 35. panta 3. punktu, un tādēļ Komisija neesot tos izskatījusi. Tāpat tiktāl, ciktāl *Ellinikos Chrysos* apgalvo, ka Komisija esot sagrozījusi tās argumentus, Komisija attiecīgi saista to ar prasības pieteikuma lielo neskaidrību.

51 *Ellinikos Chrysos* apstrīd Komisijas argumentus.

52 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka saskaņā ar Tiesas statūtu 21. pantu un 1991. gada 2. maija Reglamenta 44. panta 1. punkta c) apakšpunktu ikvienā prasības pieteikumā ir jābūt norādītam strīda priekšmetam un kopsavilkumam par izvirzītajiem pamatiem.

53 Saskaņā ar judikatūru šai norādei ir jābūt pietiekami skaidrai un precīzai, lai atbildētājs varētu sagatavoties aizstāvībai un Vispārējā tiesa varētu pieņemt nolēmumu par attiecīgo prasību. Tas pats attiecas arī uz katru prasījumu, kam jāpievieno attiecīgi pamati un argumenti, kuri ļautu gan atbildētājam, gan tiesai novērtēt tā pamatotību (spriedums, 1994. gada 7. jūlijs, *Dunlop Slazenger* /Komisija, T-43/92, Krājums, EU:T:1994:79, 183. punkts). Tādējādi, lai prasība būtu pieņemama, ir nepieciešams, lai būtiskie faktiskie un tiesiskie apstākļi, uz kuriem balstīta prasība, – vismaz kopsavilkuma veidā, bet loģiski un saprotami – izrietētu no paša prasības pieteikuma teksta. Šajā ziņā, kaut arī atsevišķos jautājumos prasības pieteikuma pamatdaļu var pamatot un papildināt, atsaucoties uz konkrētām tam pievienoto dokumentu daļām, vispārēja atsauce uz citiem dokumentiem, pat ja tie ir pievienoti prasības pieteikumam, nevar atsvērt būtisko juridisko argumentu neesamību, kam atbilstoši iepriekš atgādinātajām normām ir jābūt ietvertiem prasības pieteikumā (skat. spriedumus, 2007. gada 17. septembris, *Microsoft*/Komisija, T-201/04, Krājums, EU:T:2007:289, 94. punkts un tajā minētā judikatūra; 2009. gada 7. maijs, *NVV* u.c./Komisija, T-151/05, Krājums, EU:T:2009:144, 61. punkts un tajā minētā judikatūra, un 2011. gada 5. oktobris, *Transcatab*/Komisija, T-39/06, Krājums, EU:T:2011:562, 366. punkts un tajā minētā judikatūra). Turklāt Vispārējai tiesai nav pienākuma pielikumos meklēt un identificēt pamatus un argumentus, ko tā varētu uzskatīt par tādiem, kuri veido prasības pamatojumu, jo pielikumi ir izmantojami vienīgi pierādījumu sniegšanas un tehniskos nolūkos (šajā ziņā skat. spriedumus, 2014. gada 11. septembris, *MasterCard* u.c./Komisija, C-382/12 P, Krājums, EU:C:2014:2201, 40. punkts; *NVV* u.c./Komisija, minēts iepriekš, EU:T:2009:144, 61. punkts, un *Transcatab*/Komisija, minēts iepriekš, EU:T:2011:562, 366. punkts).

54 Šajā lietā ir jākonstatē, ka, lai gan pamati ir sniegti un strukturēti visai neprecīzi, ir iespējams saprast pret apstrīdēto lēmumu vērsto iebildumu būtību. Strīda priekšmets, proti, prasība atcelt apstrīdēto lēmumu, ir skaidri noteikts, un izvirzītie pamati ir balstīti uz, pirmkārt, kļūdu LESD 107. panta 1. punkta piemērošanā un interpretācijā un vairākām kļūdām faktu vērtējumā attiecībā uz valsts atbalsta esamību, un, otrkārt, tiesību uz aizstāvību pārkāpumu, procesuālo tiesību pārkāpumu, kā arī pilnvaru nepareizu izmantošanu un labas pārvaldības principa pārkāpumu, un objektīvas un rūpīgas izmeklēšanas pienākuma neizpildi.

55 Turklāt attiecībā uz pielikumiem saskaņā ar judikatūru, lai gan atsevišķos punktos prasības pieteikums var tikt pamatots un papildināts ar atsaucēm uz tam pievienoto dokumentu fragmentiem, vispārēja atsauce uz citiem dokumentiem, pat ja tie ir pievienoti prasības pieteikuma pielikumā, nevar kompensēt juridisko argumentu būtisku elementu trūkumu, kuriem jābūt ietvertiem prasības pieteikumā (skat. spriedumu *MasterCard* u.c./Komisija, minēts 53. punktā, EU:C:2014:2201, 40. punkts un tajā minētā judikatūra).

56 Šajā ziņā, kā pamatoti uzsver Komisija, *Ellinikos Chrysos* prasības pieteikuma tekstā atsaucas uz gariem pielikumiem, no kuriem vienīgi īsiem fragmentiem ir nozīme, pamatojot konkrēto argumentu, un tas ir padarījis prasības izskatīšanu sarežģītāku. Tomēr, lai cik tas nebūtu nožēlojami, šajā lietā un tā kā šie fragmenti galvenokārt ir uzsvērti pašā pielikumu tekstā, tas nav liedzis saprast būtību prasības pamatojumā esošajiem argumentiem, kuri sniegti procesuālo rakstu galvenajā daļā un kuri ir balstīti uz pielikumiem vienīgi tāpēc, lai sniegtu papildu pierādījumus.

57 Tātad prasības pieteikums ļāva Komisijai sagatavoties aizstāvībai un Vispārējai tiesai saprast minētās prasības pamatojumu, un ir jāuzskata, ka tas atbilst formas prasībām, kas noteiktas šī sprieduma 53. punktā norādītajā judikatūrā. Tādējādi prasība ir jāatzīst par pieņemamu.

2. *Par lietas būtību*

Atcelšanas pamatu kopsavilkums

58 Prasības pamatojumam Grieķijas Republika un *Ellinikos Chrysos* izvirza attiecīgi trīs un divus pamatus. Pirmais pamats, ko izvirzījusi katra prasītāja, būtībā ir identisks un ir balstīts uz LESD 107. panta 1. punkta un 108. panta 2. punkta kļūdainu interpretāciju un piemērošanu, kā arī kļūdām faktu vērtējumā attiecībā uz valsts atbalsta esamību. Komisija esot:

— attiecībā uz pirmo atbalsta pasākumu (*Kassandra* derīgo izrakteņu ieguves vietu pārdošana par cenu, kas ir zemāka par to tirgus vērtību):

a) kļūdaini uzskatījusi, ka ir izpildīts nosacījums par valsts līdzekļu izmantošanu, lai gan Grieķijas valstij esot bijusi tikai vienkāršas starpnieces loma šajā darījumā;

b) pakārtoti, kļūdaini piemērojusi privātā ieguldītāja kritēriju;

c) pakārtoti, kļūdaini uzskatījusi, ka ir izpildīts nosacījums par priekšrocības esamību kļūdas dēļ, aprēķinot vērtību aktīviem, uz kuriem attiecas darījums;

d) lietā T-233/11, pēc Grieķijas Republikas uzskatiem, kļūdaini izvērtējusi nosacījumu par to, ka pastāv konkurences izkropļojums un ietekme uz dalībvalstu savstarpējo tirdzniecību;

— attiecībā uz otro atbalsta pasākumu (atbrīvojums no pienākuma maksāt nodokļus par šo darījumu):

a) kļūdaini izvērtējusi nosacījumu par priekšrocības esamību;

b) lietā T-233/11, pēc Grieķijas Republikas uzskatiem, kļūdaini izvērtējusi nosacījumu par to, ka pastāv konkurences izkropļojums un ietekme uz dalībvalstu savstarpējo tirdzniecību.

59 Pārējie pamati, ko prasītājas izvirzījušas šajās lietās, atšķiras. Lietā T-233/11 Grieķijas Republika apgalvo, ka ir kļūdaini interpretēts un piemērots 14. panta 1. punkta otrais teikums Padomes 1999. gada 22. marta Regulā (EK) Nr. 659/1999, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus [LESD 108. panta] piemērošanai (OV L 83, 1. lpp.), jo ar prasību atgūt atbalstu esot pārkāpti samērīguma, lojālas sadarbības, tiesiskās noteiktības un tiesiskās paļāvības aizsardzības principi (otrais pamats). Turklāt Grieķijas Republika pārmet Komisijai, ka tā ir norādījusi nepietiekamu un pretrunīgu pamatojumu un ir pārkāpusi LESD 296. pantu vairākos jautājumos attiecībā uz priekšrocības esamību un to, ka pastāv konkurences izkropļojums (trešais pamats). Lietā T-262/11 *Ellinikos Chrysos* norāda uz savu tiesību uz aizstāvību pārkāpumu, savu procesuālo tiesību pārkāpumu, kā arī uz pilnvaru nepareizu izmantošanu un labas pārvaldības principa pārkāpumu, un uz objektīvas un rūpīgas izmeklēšanas pienākuma neizpildi (ceturtais pamats).

Par pirmo pamatu, kas balstīts uz LESD 107. panta 1. punkta un 108. panta 2. punkta kļūdainu interpretāciju un piemērošanu un vairākām kļūdām faktu vērtējumā attiecībā uz valsts atbalsta esamību (lietas T-233/11 un T-262/11)

Par pirmo atbalsta pasākumu

– Ievada apsvērumi

60 Attiecībā uz pirmo atbalsta pasākumu, proti, *Kassandra* derīgo izrakteņu ieguves vietu pārdošanu par cenu, kas ir zemāka par to tirgus cenu (turpmāk tekstā – "apstrīdētā pārdošana"), prasītāju mērķis galvenokārt ir apstrīdēt Komisijas secinājumu par priekšrocības esamību par labu *Ellinikos Chrysos*. Šajā saistībā prasītāju argumentus var sagrupēt trijās daļās. Ar pirmo daļu tās apstrīd valsts līdzekļu izmantošanu un tātad Grieķijas valsts vainojamību iespējamā atbalstā. Ar otro daļu tās pārmet Komisijai, pirmkārt, ka tā savā *Kassandra* raktuvju tirgus vērtības aplēsē nav ņēmusi vērā dažus būtiskus elementus, otrkārt, ka tā ir kļūdaini piemērojusi privātā ieguldītāja kritēriju, treškārt, ka tā ir kļūdaini un selektīvi balstījusies uz eksperta atzinuma datiem šajā jautājumā un, ceturtkārt, ka tā ir pieļāvusi aprēķina kļūdu, novērtējot *Ellinikos Chrysos* iegūto aktīvu tirgus vērtību. Ar trešo daļu Grieķijas Republika lietā T-233/11 apstrīd arī to, ka pastāv konkurences izkropļojums un ietekme uz dalībvalstu savstarpējo tirdzniecību.

61 Vispirms ir jāizskata otrā daļa par priekšrocības esamību un par privātā ieguldītāja principa piemērošanu, tad – pirmā daļa par valsts vainojamību šīs priekšrocības piešķiršanā un, visbeidzot, trešā daļa, kas attiecas tikai uz lietu T-233/11, par to, ka pastāv konkurences izkropļojums un ietekme uz tirdzniecību starp dalībvalstīm.

– Par otro daļu – kļūdu vērtējumā attiecībā uz nosacījumu par priekšrocības esamību

62 Prasītājas apstrīd Komisijas vērtējumu par priekšrocības esamību, ko izraisījis atsevišķu faktisko apstākļu kļūdains vērtējums (pirmais iebildums), kā arī ekspertīzes atzinuma nepareiza un selektīva piemērošana (otrais iebildums), acīmredzama kļūda vērtējumā, piemērojot privātā ieguldītāja kritēriju (trešais iebildums), un kļūda, aprēķinot īpašumu, uz kuriem attiecas darījums, vērtību (ceturtais iebildums).

63 Attiecībā uz pirmo iebildumu, to faktisko apstākļu vidū, kurus Komisija, iespējams, ir izvērtējusi nepareizi, *Ellinikos Chrysos* apgalvo, pirmkārt, ka apstrīdētais līgums neizraisa nekustamā īpašuma vai *Kassandra* raktuvju kā strādājoša uzņēmuma nodošanu, bet vienīgi *TVX Hellas*, bankrotējušas sabiedrības, aktīvu nodošanu. Otrkārt, tā apliecina, pirmām kārtām, ka cena vienpadsmit miljonu euro apmērā, kas samaksāta par apstrīdēto nodošanu, neatspoguļo nodoto aktīvu vērtību, bet vienīgi daļu no *TVX Hellas* atbrīvojuma no saistībām ieguldījumu projektā *Kassandra* raktuvēs izmaksām un, otrām kārtām, ka minētā summa nav radusies no patiesa prasījumu starp Grieķijas valsti un *TVX Hellas* ieskaita, jo minētie prasījumi nav nedz noteikti, nedz likvīdi.

64 Grieķijas Republika apgalvo, ka apstrīdētā pārdošana neesot bijusi jāizsludina konkursa veidā, kā to norāda Komisija, jo attiecīgais darījums neietilpst direktīvu, kas 2003. gadā bija spēkā publiskā iepirkuma jomā, piemērošanas jomā. Turklāt tā atsaucas uz II.2. punkta d) apakšpunktu Komisijas Paziņojumā par valsts atbalsta elementiem, publiskajām iestādēm pārdodot zemi un ēkas (OV 1997, C 209, 3. lpp.), ko Komisijai esot bijis pienākums ievērot.

65 Attiecībā uz otro iebildumu prasītājas kritizē Komisijas vērtējumu par priekšrocības esamību tiktāl, ciktāl tā ir pamatojusies uz ekspertīzes atzinumu, kuram tās apstrīd nevis pašu ticamību, bet gan tikai tā izmantošanu un Komisijas veikto vērtējumu. Pirmkārt, minētais atzinums esot sagatavots saistībā ar projektu par *European Goldfields* kapitāla daļu palielināšanu [uzņēmumā] *Ellinikos Chrysos*. Otrkārt, šis novērtējums esot veikts pēc apstrīdētā līguma noslēgšanas dienas. Treškārt, šajā atzinumā neesot

izvērtēti visi *TVX Hellas* aktīvi to pārdošanas brīdī 2003. gada decembrī, bet gan tikai *Ellinikos Chrysos* – jaunajam ticamajam ieguldītājam, kurš gatavoja plānu par ieguldījumiem zeltā, – piederošo raktuvju potenciālā un tikai pastāvošā vērtība novērtēšanas brīdī. Ceturtkārt, aplūkotais atzinums esot pamatots ar postulātu, saskaņā ar kuru trīs *Kassandra* derīgo izrakteņu ieguves vietas bija stāvoklī, kas ir "tuvu ražošanai", – sākotnējo pieņēmumu, kas patiesībā neesot piemērojams *Kassandra* raktuvēm izstrādes atļaujas neesamības dēļ.

66 Prasītājas apgalvo, ka Komisija ir selektīvi un patvaļīgi interpretējusi ekspertīzes atzinuma datus, principā piekrizdama minētā atzinuma aprēķina metodei, bet neizdarot no tā loģiskus secinājumus attiecībā uz *Stratoni* un *Olympiada* raktuvēm. Šajā nolūkā tās ir iesniegušas koriģētas aprēķinu tabulas, kurās norādīti aprēķini, ko tās uzskata par pareiziem attiecībā uz katru šajā atzinumā piedāvāto novērtēšanas metodi. Rezultāts esot negatīvs novērtējums, kas atbilstot no – 4,20 miljoniem līdz – 4,80 miljoniem euro.

67 Attiecībā uz trešo iebildumu prasītājas pārmet Komisijai, ka tā ir kļūdaini piemērojusi privātā ieguldītāja kritēriju. Šajā ziņā Grieķijas Republika apgalvo, ka nebija jāpārbauda, vai Grieķijas valsts rīcība atbilst "informēta privātā ieguldītāja kritērijam", jo kompensācija, kas noteikta, noslēdzot ārpustiesas vienošanos, nekādi neatšķiroties no cenas, kāda varēja tikt noteikta brīvās sarunās par *Kassandra* raktuvju pārdošanu trešajai personai, kas nav minētā valsts, tāpēc ka minētās vienošanās dalībnieku savstarpējie prasījumi izriet no minēto raktuvju darbības un izstrādes un ir minēti kā aktīvi vai pasīvi šo raktuvju pārdevējas īpašumā.

68 Tāpat prasītājas pauž kritiku par to, ka "informēta privātā ieguldītāja kritērijs" esot piemērots "idealizētā formā". Tās būtībā uzskata, ka Komisijai būtu bijis jāņem vērā reālais privātais ieguldītājs, proti, grupa *Kinross*/*TVX Hellas*, kas pastāvēja brīdī, kad bija jāizvērtē atbalsta esamība. Grieķijas Republika piebilst, ka privāts ieguldītājs konkrēti saistībā ar raktuvju pārdošanu censtos nodrošināt minēto raktuvju pienācīgu darbību; viens no tam nepieciešamajiem nosacījumiem ir vides un darba aizsardzība.

69 Attiecībā uz ceturto iebildumu prasītājas pārmet Komisijai, ka tā ir pieļāvusi aprēķina kļūdu *Kassandra* raktuvju novērtējumā. Tās pauž kritiku, pirmkārt, par to, ka Komisija ir veikusi atsevišķu aprēķinu par katru no attiecīgajām raktuvēm, lai gan tās veidojot vienu vienīgu raktuvju kompleksu, kas tika pārdots kopā, un, otrkārt, par aprēķinu, ko Komisija veikusi attiecībā uz katru no minētajām raktuvēm, – uzsverot vairākus elementus, kas Komisijai esot bijuši jāņem vērā un kā rezultātā, pēc to uzskatiem, novērtējums būtu bijis citāds.

70 Saistībā ar *Stratoni* raktuvēm prasītājas uzskata, ka novērtējums par tām būtu bijis jāpārskata, to samazinot, jo attiecībā uz tām nebija derīgas izstrādes atļaujas, tāpēc ka par 2003. gada 18. februārī izsniegto atļauju apstrīdētā līguma noslēgšanas brīdī bija celta prasība atcelt tiesību aktu valsts tiesās un ar minēto līgumu nebija iespējams to nodot *Ellinikos Chrysos*. Tātad minētās raktuves neesot bijušas uzskatāmas par derīgo izrakteņu ieguves vietu, kas būtu stāvoklī, kurš ir "tuvu ražošanai", un darbība šajās raktuvēs esot tikusi atsākta tikai divus gadus pēc šī līguma noslēgšanas. Turklāt Komisija neesot ņēmusi vērā nedz nestrādājošo raktuvju uzturēšanas izmaksas, nedz šo pašu raktuvju vides izmaksas, kaut gan tā esot šīs izmaksas ņēmusi vērā attiecībā uz *Olympiada* raktuvēm.

71 Attiecībā uz *Skouries* raktuvēm prasītājas norāda, ka tās ir tikai atradnes, kurās derīgo izrakteņu ieguvei vajadzīgas augstas ieguldījumu un atļaujas izmaksas. To pārdošana esot attiekusies vienīgi uz tām piesaistīto ieguves tiesību pāreju, un, lai gan pastāvot iespējamība saņemt ieguves atļauju, saglabājoties riski, ka tā varētu tikt atcelta, tāpat kā atļaujas attiecībā uz pārējām raktuvēm. Minētās raktuves vispār neesot darbojušās, un tātad to vērtībai apstrīdētā līguma noslēgšanas brīdī noteikti esot bijis jābūt niecīgai.

72 Attiecībā uz *Olympiada* raktuvēm prasītājas apgalvo, ka tām apstrīdētās nodošanas brīdī bija negatīva vērtība (– 23,7 miljoni euro saskaņā ar ekspertīzes atzinumu) augsto zelta pārvadāšanas un apstrādes izmaksu un atkritumu apsaimniekošanas un aizsardzības izmaksu dēļ, kā arī zelta zemā cenas kursa dēļ. Turklāt tās apliecina, ka šo raktuvju vērtībai bija būtiska ekonomiskā ietekme, nosakot pārdošanas cenu visām *Kassandra* derīgo izrakteņu ieguves vietām, kas varētu samazināt arī *Stratoni* raktuvju vērtību, jo, lai ieguldījumi šajās raktuvēs būtu rentabli, uzņēmumam noteikti būtu bijis jābūt iespējai veikt *Olympiada* raktuvju zelta raktuvju izstrādi. Tātad Komisija, atteikdamās piešķirt pēdējām minētajām raktuvēm negatīvu vērtību un patvaļīgi atteikdamās no novērtējuma, kāds par šīm raktuvēm sniegts ekspertīzes atzinumā (apstrīdētā lēmuma preambulas 75. un 76. apsvērums), esot pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā. Visbeidzot, kā norāda *Ellinikos Chrysos*, atbilstoši apstrīdētajam līgumam pircējam esot bijis uzreiz jābūt pienākumam veikt ieguldījumus zelta ieguvē un segt tās izmaksas.

73 Attiecībā uz zemesgabalu vērtību prasītājas apgalvo, ka zemesgabali, uz kuriem attiecas apstrīdētais līgums, nevarēja tikt uzskatīti par aktīviem, kas būtu nošķirti no *Kassandra* raktuvēm atbilstoši Grieķijas ieguves rūpniecības tiesībām (Grieķijas Likumdošanas dekrēta Nr. 210/1973 65. pants), jo to izmantošana ir cieši saistīta ar ieguves darbību. Tie esot klasificēti kā ieguves rūpniecības zemesgabali 1995. gadā noslēgtā līgumā un kvalificēti kā "industriālās zonas" Grieķijas Likumā Nr. 3220/2004, ar ko ratificēts apstrīdētais līgums. Tā kā šīs raktuves nedarbojas, minētie zemesgabali nevarēja tikt izmantoti ieguves rūpniecības uzņēmuma vajadzībām, un tātad tiem bija zemāka vērtība, nekā norādījusi Komisija. Turklāt Komisija esot patvaļīgi izvēlējusies indeksēt norādīto ieguves rūpniecības zemesgabalu pirkuma vērtību, kas minēta līgumā par vispārējo rūpnieciskās ražošanas cenu indeksu, tādējādi pielīdzināda šos ieguves rūpniecības zemesgabalus tajos saražotajiem ražojumiem.

74 Visbeidzot, attiecībā uz rūdu krājumu vērtību Grieķijas Republika apstrīd aprakstu par apstrīdētās pārdošanas priekšmetu, kā arī to, ka Komisija būtu ņēmusi vērā ekspertīzes atzinumā raksturotās atradnes, lai gan no 2003. līdz 2004. gadam *Ellinikos Chrysos* bija apstrādājusi daļu no rūdām. Turklāt tā apstrīd Komisijas secinājumu, saskaņā ar kuru krājumu vērtība nevar tikt aprēķināta. Minētā vērtība toties esot negatīva augsto uzglabāšanas izmaksu un vides aizsardzības izmaksu dēļ, kas saistītas ar koncentrētajām zeltu saturošajām rūdām, kādas ir attiecīgajās raktuvēs.

75 Komisija apstrīd prasītāju argumentus.

76 Saskaņā ar LESD 107. panta 1. punktu "ar iekšējo tirgu nav saderīgs nekāds atbalsts, ko piešķir dalībvalstis vai ko jebkādā citā veidā piešķir no valsts līdzekļiem un kas rada vai draud radīt konkurences izkropļojumus, dodot priekšroku konkrētiem uzņēmumiem vai konkrētu preču ražošanai, ciktāl tāds atbalsts iespaido tirdzniecību starp dalībvalstīm".

77 No pastāvīgās judikatūras izriet, ka valsts atbalsta jēdzienam atbilstoši definīcijai Līgumā ir juridisks raksturs un tas ir jāinterpretē, pamatojoties uz objektīviem elementiem. Šī iemesla dēļ Savienības tiesai principā ir pienākums, ņemot vērā gan konkrētos tajā izskatāmās lietas apstākļus, gan Komisijas veiktā vērtējuma tehnisko vai sarežģīto raksturu, veikt pilnīgu pārbaudi jautājumā par to, vai pasākums ietilpst LESD 107. panta 1. punkta piemērošanas jomā (skat. spriedumu, 2008. gada 22. decembris, *British Aggregates*/Komisija, C-487/06 P, Krājums, EU:C:2008:757, 111. punkts un tajā minētā judikatūra).

78 Saskaņā ar iedibināto judikatūru preču piegāde vai pakalpojumu sniegšana saskaņā ar izdevīgākiem nosacījumiem var būt valsts atbalsts LESD 107. panta 1. punkta izpratnē (šajā ziņā skat. spriedumu, 2004. gada 16. septembris, *Valmont*/Komisija, T-274/01, Krājums, EU:T:2004:266, 44. punkts un tajā minētā judikatūra).

79 Attiecībā uz vērtējumu par tāda valsts atbalsta vērtību, kurš izpaudies zemesgabala pārdošanā par, iespējams, izdevīgāku cenu, ir jāpārbauda, vai varbūtējais atbalsta saņēmējs ir nopircis zemesgabalu par cenu, kādu tas nebūtu varējis iegūt parastos tirgus apstākļos (šajā ziņā skat. spriedumus, 2010. gada 2. septembris, Komisija/*Scott*, C-290/07 P, Krājums, EU:C:2010:480, 68. punkts; 2010. gada

16. decembris, *Seydaland Vereinigte Agrarbetriebe*, C-239/09, Krājums, EU:C:2010:778, 34. punkts un tajā minētā judikatūra, un 2002. gada 6. marts, *Diputación Foral de Álava* u.c./Komisija, T-127/99, T-129/99 un T-148/99, Krājums, EU:T:2002:59, 73. punkts). Šādos apstākļos atbalsta vērtība ir vienāda ar starpību starp summu, ko saņēmējs ir reāli samaksājis, un summu, kāda tam tai laikā būtu bijusi jāmaksā parastos tirgus apstākļos, lai nopirktu līdzvērtīgu zemesgabalu no privāta pārdevēja (spriedums, 2011. gada 13. decembris, *Konsum*/Komisija, T-244/08, EU:T:2011:732, 61. punkts). Nosakot tirgus cenu, Komisijai ir jāņem vērā apšaubāmais raksturs, kāds var piemist šīm pēc būtības atpakaļejoši noteiktajām tirgus cenām (spriedums *Valmont*/Komisija, minēts 78. punktā, EU:T:2004:266, 45. punkts). Minētā judikatūra ir piemērojama arī attiecībā uz citiem īpašumiem, piemēram, ieguves rūpniecības uzņēmuma aktīviem.

80 Šajā ziņā Komisijai ir jāveic sarežģīti ekonomiski vērtējumi (šajā ziņā skat. spriedumu Komisija/*Scott*, minēts 79. punktā, EU:C:2010:480, 68. punkts).

81 Kad Komisija veic sarežģītus ekonomiskus vērtējumus, Savienības tiesas pārbaude noteikti ir ierobežota. Tajā tiek pārbaudīts vienīgi tas, vai ir ievērotas procesuālo tiesību normas un norādīts pamatojums, vai fakti ir saturiski pareizi, kā arī vai nav pieļautas acīmredzamas kļūdas vērtējumā un vai nav notikusi pilnvaru nepareiza izmantošana (šajā ziņā skat. spriedumus, 2013. gada 24. janvāris, *Frucona Košice* /Komisija, C-73/11 P, Krājums, EU:C:2013:32, 74. un 75. punkts, un 2013. gada 24. oktobris, *Land Burgenland* u.c./Komisija, C-214/12 P, C-215/12 P un C-223/12 P, Krājums, EU:C:2013:682, 77. un 78. punkts).

82 Lai pierādītu, ka Komisija ir pieļāvusi acīmredzamu kļūdu faktu vērtējumā, kas varētu pamatot apstrīdētā lēmuma atcelšanu, prasītāju iesniegtajiem pierādījumiem ir jābūt pietiekamiem, lai atņemtu šajā lēmumā veiktajam faktu vērtējumam ticamību (spriedumi, 1996. gada 12. decembris, *AIUFFASS* un *AKT*/Komisija, T-380/94, Krājums, EU:T:1996:195, 59. punkts, un 2008. gada 12. februāris, *BUPA* u.c./Komisija, T-289/03, Krājums, EU:T:2008:29, 221. punkts).

83 Turklāt, lai gan Komisijai ir piešķirta novērtējuma brīvība ekonomiskajā jomā, tas tomēr nenozīmē, ka Savienības tiesai būtu jāatturas no kontroles attiecībā uz Komisijas veikto ekonomiska rakstura datu interpretāciju. Proti, minētajai tiesai ir jāpārbauda ne vien iesniegto pierādījumu saturiskā pareizība, ticamība un saskaņotība, bet arī jāpārliecinās, vai šie pierādījumi veido visus atbilstošos datus, kuri jāņem vērā, lai novērtētu sarežģītu situāciju, un vai ar šiem pierādījumiem var pamatot no šiem datiem izdarītos secinājumus (spriedums, 2005. gada 15. februāris, Komisija/*Tetra Laval*, C-12/03 P, Krājums, EU:C:2005:87, 39. punkts; skat. arī spriedumus, 2007. gada 22. novembris, Spānija/*Lenzing*, C-525/04 P, Krājums, EU:C:2007:698, 56. un 57. punkts un tajos minētā judikatūra, un Komisija/*Scott*, minēts 79. punktā, EU:C:2010:480, 64. un 65. punkts un tajos minētā judikatūra). Tomēr, veicot šo pārbaudi, Savienības tiesai nav jāaizstāj Komisijas veiktais ekonomiskais vērtējums ar savu (spriedumi, Spānija/*Lenzing*, minēts 83. punktā, EU:C:2007:698, 57. punkts; Komisija/*Scott*, minēts 79. punktā, EU:C:2010:480, 66. punkts, un *Frucona Košice*/Komisija, minēts 81. punktā, EU:C:2013:32, 75. punkts).

84 Ja Savienības iestādei ir plaša rīcības brīvība, pārbaudei saistībā ar atsevišķu procesuālo garantiju ievērošanu ir fundamentāla nozīme. Viena no šīm garantijām ir kompetentās iestādes pienākums rūpīgi un objektīvi pārbaudīt visus izskatāmās lietas apstākļus un pietiekami pamatot savu nolēmumu (spriedumi, 1991. gada 21. novembris, *Technische Universität München*, C-269/90, Krājums, EU:C:1991:438, 14. punkts, un Spānija/*Lenzing*, minēts 83. punktā, EU:C:2007:698, 58. punkts).

85 Tieši ņemot vērā šos principus, ir jāizvērtē, vai Komisija nav pieļāvusi kļūdu, konstatēdama priekšrocības esamību.

86 Šajā lietā Komisija ir atzinusi, ka apstrīdētā pārdošana ir notikusi bez iepirkuma procedūras vai neatkarīgu ekspertu novērtējuma (apstrīdētā lēmuma preambulas 15. apsvērums).

87 Komisijas Paziņojuma par valsts atbalsta elementiem, publiskajām iestādēm pārdodot zemi un ēkas, II.4. punktā ir precizēts, ka, ja Komisija saņem sūdzību vai citu iesniegumu no trešām personām, kas norāda, ka publisko iestāžu vienošanās par zemes un ēku pārdošanu ietver valsts atbalsta elementu, tā uzskata, ka valsts atbalsts nav iesaistīts, ja attiecīgās dalībvalsts iesniegtā informācija norāda, ka minētā paziņojuma II.1. un II.2. punktā noteiktie principi ir ievēroti, proti, ja pārdošana ir veikta iepirkuma procedūrā vai pēc tam, kad tirgus vērtību ir aplēsis neatkarīgs eksperts.

88 Tā kā prasītājas neapstrīd Komisijas Paziņojuma par valsts atbalsta elementiem, publiskajām iestādēm pārdodot zemi un ēkas, spēkā esamību, šajā lietā ir jāpiemēro judikatūra, saskaņā ar kuru specifiskajā valsts atbalsta jomā Komisijai ir saistoši pašas pieņemtie pamatprincipi un paziņojumi, ciktāl tie atbilst Līguma normām un dalībvalstis tos ir atzinušas (spriedums, 2008. gada 11. septembris, Vācija u.c./*Kronofrance*, C-75/05 P un C-80/05 P, Krājums, EU:C:2008:482, 61. punkts). Pieņemot šādas ētikas normas un to pasludināšanas brīdī paziņojot, ka turpmāk šīs normas tiks piemērotas gadījumiem, ar kuriem tās saistītas, Komisija pati ierobežo minētās rīcības brīvības izmantošanas iespējas un nevar atteikties no šīm normām, citādi tā attiecīgā gadījumā tiktu sodīta par tādu vispārējo tiesību principu kā vienlīdzīgas attieksmes princips vai tiesiskās paļāvības aizsardzības princips pārkāpumu (spriedumi, 2005. gada 28. jūnijs, *Dansk Rørindustri* u.c./Komisija, C-189/02 P, C-202/02 P, no C-205/02 P līdz C-208/02 P un C-213/02 P, Krājums, EU:C:2005:408, 211. punkts, un Vācija u.c./*Kronofrance*, minēts iepriekš, EU:C:2008:482, 60. punkts).

89 Tā kā saskaņā ar Komisijas Paziņojumu par valsts atbalsta elementiem, publiskajām iestādēm pārdodot zemi un ēkas, apstrīdētā pārdošana nav veikta nedz iepirkuma procedūrā, nedz pēc neatkarīga eksperta novērtējuma, tad Komisijai nebija pienākuma uzskatīt, ka minētajā pārdošanā nav valsts atbalsta elementu.

90 Pašai novērtējot pārdoto īpašumu vērtību, Komisija ir balstījusies uz ekspertīzes atzinumu. Attiecībā uz Komisijas iespēju balstīties uz šo atzinumu ir jāatgādina, ka, Komisijai izskatot ekspertīzes atzinumus, kuri sagatavoti pēc attiecīgā darījuma, lai noteiktu, vai pārņēmējs īpašuma pārdošanas cenu nebūtu varējis iegūt parastos tirgus apstākļos, tai ir jāsalīdzina faktiski samaksātā pārdošanas cena ar šajos atzinumos sniegto cenu un jānosaka, vai tā šajā ziņā neatkāpjas no tā, ka būtu jāsecina, ka priekšrocība pastāv. Šī metode ļauj ņemt vērā apšaubāmo raksturu, kāds piemīt šīm pēc būtības atpakaļejoši noteiktajām tirgus cenām (skat. spriedumu *Valmont*/Komisija, minēts 78. punktā, EU:T:2004:266, 45. punkts un tajā minētā judikatūra).

91 Turklāt, kaut arī Komisija, lai gan tas nav tās pienākums, var pieņemt ārējo ekspertu palīdzību, tā tomēr netiek atbrīvota no viņu darbu izvērtēšanas. Galvenā un ekskluzīvā atbildība, par ko Savienības tiesa veic kontroli, – nodrošināt LESD 107. panta ievērošanu un LESD 108. panta īstenošanu ir Komisijas, nevis minēto ekspertu ziņā (skat. spriedumu *Valmont*/Komisija, minēts 78. punktā, EU:T:2004:266, 72. punkts un tajā minētā judikatūra).

92 Šajā lietā ir zināms, ka ekspertīzes atzinuma ticamību un objektivitāti neapstrīd ne Grieķijas Republika, ne *Ellinikos Chrysos*, kuras uzdevumā tas turklāt tika sagatavots. Tomēr prasītājas apstrīd, ka Komisija varētu balstīties uz minēto atzinumu, jo tas tika sagatavots sešus mēnešus pēc apstrīdētās pārdošanas un tajā veiktās analīzes premisa bija tāda, ka trīs attiecīgās raktuves ir stāvoklī, kas ir "tuvu ražošanai". Tās apstrīd arī to, ka minētās raktuves atbilda nosacījumiem, kas izvirzīti novērtēšanas metodē, kura šajā atzinumā izmantota to nodošanas dienā.

93 Attiecībā uz, pirmkārt, ekspertīzes atzinuma sagatavošanas dienu ir jāuzskata, ka Komisija var balstīties uz ekspertu palīdzību, lai novērtētu īpašuma tirgus cenu pēc minētā īpašuma pārdošanas dienas, ar nosacījumu, ka vērā ņemtie dati ir agrāki par vai vienlaicīgi ar minēto dienu un ka tie ir bijuši pieejami minētajā dienā.

94 Tieši tā bija šajā lietā. Proti, starp trijām metodoloģiskajām novērtēšanas pieejām, kādas piedāvātas ekspertīzes atzinumā, Komisija ir ņēmusi vērā tikai pirmo, proti, ienākumu pieeju. Šajā ziņā minētajā atzinumā ir nošķirtas trīs vērtību grupas atkarībā no cenām, kas ņemtas vērā, proti, pirmkārt, vidējā vēsturiskā cena no 1993. līdz 2003. gadam, otrkārt, cenas 2004. gada pirmajā pusgadā un, treškārt, vidējā cena laika posmā no 1993. līdz 2003. gadam, pieskaitot cenas 2004. gada pirmajā pusgadā, dalot tās ar divi. No šiem trijiem scenārijiem Komisija ir ņēmusi vērā tikai pirmo, norādīdama uz vidējām cenām laika posmā no 1993. līdz 2003. gadam un tātad uz cenām, kādas bija pirms apstrīdētās pārdošanas. Turklāt Komisija nav ņēmusi vērā šajā atzinumā ietvertos datus attiecībā uz nākotnes aktīviem vai teorētiskiem ieguves rūpniecības resursiem.

95 Šo secinājumu neatceļ apstāklis, ka ekspertīzes atzinumā par faktisko novērtējuma datumu ir ņemta 2004. gada 30. jūnija pusnakts, – datums, kas ir sešus mēnešus pēc apstrīdētās pārdošanas, jo vidējās cenas, kas tika ņemtas vērā, savukārt bija agrākas par minēto pārdošanu.

96 Tāpat attiecībā uz to, ka ir apstrīdēts ekspertīzes atzinuma sākotnējais pieņēmums, proti, attiecīgo raktuvju stāvoklis, kas ir "tuvu ražošanai", ir jāuzsver, ka no minētā atzinuma ievaddaļas formulējuma izriet, ka tajā par tādām, kas ir "tuvu ražošanai", tiek uzskatītas raktuves, kuras darbojas vai attiecībā uz kurām tiek veikta iespēju izpēte. Saskaņā ar šo atzinumu tā bija ar trijām *Kassandra* derīgo izrakteņu ieguves vietām, jo *Stratoni* un *Olympiada* raktuves bija darbojušās agrāk un to darbība bija apturēta sociālu vai vides apsvērumu, nevis ekonomisku apsvērumu dēļ, un *Skouries* raktuvēm bija veikta iespēju izpēte.

97 Ekspertīzes atzinumā turklāt ir ņemts vērā, pirmkārt, tas, ka darbība attiecīgajās raktuvēs bija apturēta un tika atsākta tikai 2006. gadā *Stratoni* raktuvēs un tikai 2008. gadā *Olympiada* raktuvēs, un, otrkārt, tas, ka Grieķijas iestādes bija devušas ticamus solījumus, ka tiks izsniegtas ieguves atļaujas, kuras nepieciešamas darbības atsākšanai trijās attiecīgajās raktuvēs.

98 Pēdējais minētais apstāklis ir apstiprināts apstrīdētā līguma 1. pantā, kurā ir noteikts, ka "turklāt [..] Grieķijas valsts cedē pārņēmējam un tā vārdā un uzdevumā ir spēkā arī visas esošās administratīvās un citas atļaujas un piekrišanas, kuras nav atceltas vai apturētas ar tiesas nolēmumu, kuras ir minētas šī līguma IV pielikumā". Tāpat tā paša līguma 3.3. pantā ir paredzēts, ka "Grieķijas valsts apņemas izskatīt ieguldījumu projektu, kas [..] iesniegts divu mēnešu termiņā, un izdot visas nepieciešamās atļaujas un piekrišanas ne vēlāk kā desmit mēnešu termiņā".

99 No iepriekš minētā izriet, ka prasītāju argumenti, kuru mērķis ir apstrīdēt ekspertīzes atzinuma derīgumu kā izejas punktu, novērtējot *Kassandra* derīgo izrakteņu ieguves vietas, un kuri īsumā izklāstīti šī sprieduma 65. punktā, ir jānoraida.

100 Treškārt, attiecībā uz novērtēšanas metodi ekspertīzes atzinumā ir izvērtēta neto vērtība ienākumiem, kādi gaidāmi no attiecīgo raktuvju ražojumiem nākotnē, pilnībā atzīstot, ka saglabājas zināma nedrošība attiecībā uz ilgtermiņa ieguldījumu plāniem. Šī pieeja, saukta par "ienākumu pieeju", ir definēta kā būtiska sastāvdaļa, novērtējot tādu raktuvju īpašumus, kuras "darbojas vai tiek attīstītas vai attiecībā uz kurām ir pabeigta iespēju izpēte". Prasītājas neapšauba pašu šo pieeju, tostarp tās vispārējo derīgumu izmantošanai minēto raktuvju novērtējumā ar iepriekš izklāstītajiem nosacījumiem. Bet prasītājas apstrīd to, ka šīs raktuves būtu atbildušas šiem nosacījumiem apstrīdētās pārdošanas brīdī.

101 Tomēr jānorāda, ka *Stratoni* un *Olympiada* raktuvju stāvoklis faktiski atbilda ekspertīzes atzinumā sniegtajai tādu raktuvju definīcijai, kuras "ir agrāk darbojušās". Kā turklāt atzīst prasītājas, šīs raktuves tika izstrādātas – vismaz līdz 1992. gadam *Olympiada* raktuves un līdz 2002. gadam *Stratoni* raktuves – un raktuves *Skouries* atbilst tam, kas minētajā atzinumā ir definētas kā "raktuves, attiecībā uz kurām ir pabeigta iespēju izpēte" (skat. šī sprieduma 96. punktu). Šo minētajā atzinumā konstatēto apstākli prasītājas nav apstrīdējušas.

102 Vispirms attiecībā uz *Stratoni* raktuvēm pastāvēja 2003. gada 18. februārī izsniegta izstrādes atļauja, kas, lai gan par to bija celta prasība atcelt tiesību aktu, apstrīdētās pārdošanas brīdī vēl bija derīga. Turklāt no apstrīdētā līguma 3.1. panta formulējuma izriet, ka vismaz viena izstrādes atļauja jau pastāvēja. Tādējādi ir jānoraida prasītāju argumenti, kuru mērķis ir norādīt uz zemāku vērtību tādēļ, ka minētās pārdošanas brīdī attiecībā uz tām nebija derīgu atļauju un ar minēto līgumu tādas netika nodotas.

103 Tāpat attiecībā uz *Skouries* raktuvju vērtību ir zināms, ka minētās raktuves bija tikai atradnes, kurām vēl nebija nedz piemērotas infrastruktūras, nedz ieguves atļauju un kuras vispār nebija izstrādātas. Tātad šis konstatējums atbilst definīcijai, kas ekspertīzes atzinumā sniegta "raktuvēm, attiecībā uz kurām ir pabeigta iespēju izpēte". Šādu izpēti faktiski bija veikusi kāda sabiedrība 1998. gadā. Saskaņā ar minēto atzinumu šīs raktuves var tikt novērtētas saskaņā ar ienākumu pieeju, jo attiecībā uz tām varētu tikt saņemta ieguves atļauja un sākta šo raktuvju izstrāde. Turklāt šajā atzinumā, aprēķinot šo pašu raktuvju vērtību, ir ņemtas vērā attīstības, būvniecības un darbības izmaksas, kā arī administratīvās izmaksas šādas atļaujas saņemšanai. Tādējādi, balstīdamās uz minētajā atzinumā aplēsto attiecīgo raktuvju vērtību, Komisija nav pieļāvusi nevienu acīmredzamu kļūdu apstrīdētā lēmuma preambulas 77. un 78. apsvērumā.

104 No iepriekš izklāstītā izriet, ka ir jāuzskata, – Komisija varēja saprātīgi uzskatīt, ka ienākumu pieeja šajā lietā bija piemērojama attiecībā uz *Stratoni* un *Skouris* raktuvēm.

105 Visbeidzot, attiecībā uz *Olympiada* raktuvēm prasītājas pārmet Komisijai, ka tā ir selektīvi izmantojusi ekspertīzes atzinuma datus. Šajā ziņā ir jāatgādina, ka Komisijai nav pienākuma akli ņemt vērā ekspertu atzinumā izklāstītos rezultātus, bet toties tai šie rezultāti ir jāpārbauda un jāizvērtē minēto ekspertu darbs (šajā ziņā skat. spriedumu *Valmont*/Komisija, minēts 78. punktā, EU:T:2004:266, 72. punkts). Jautājums drīzāk ir par to, vai Komisija, lai gan tā pilnībā pieņēma ekspertīzes atzinumu kā izejas punktu *Kassandra* raktuvju novērtējumam, varēja pamatoties uz minētā atzinuma rezultātiem, konkrēti, attiecībā uz minētajām raktuvēm, kā izriet no apstrīdētā lēmuma preambulas 74.–76. apsvēruma.

106 Šajā ziņā ir jākonstatē, ka Komisija, nepieļaudama acīmredzamu kļūdu, varēja apstrīdētā lēmuma preambulas 75. apsvērumā atzīt, ka tā nevar ņemt vērā *Olympiada* raktuvju pašreizējo negatīvo neto vērtību, kas saskaņā ar ienākumu pieeju aplēsta ekspertīzes atzinumā. Pirmkārt, minētā vērtība iepriekš nozīmē, ka pastāv raktuves, kuras darbojas. Apstrīdētā lēmuma pieņemšanas stadijā, ņemot vērā būtiskās vides problēmas, pamatojoties uz kurām tika atceltas esošās izstrādes atļaujas, un grūtības saņemt jaunas izstrādes atļaujas, minētās raktuves nevarēja darboties vairākus gadus. Šī iemesla dēļ Komisija bija tiesīga apstrīdētā lēmuma pieņemšanas stadijā uzskatīt, ka minētā atzinuma sākotnējais pieņēmums, saskaņā ar kuru šajās raktuvēs darbība varētu atsākties no 2008. gada, kā arī apstrīdētā līguma 3.3. pantā paredzēto atļauju izsniegšanas termiņi nav reālistiski. Turklāt prasītājas pašas ir vairākkārt uzsvērušas, ka atļauju izsniegšana attiecībā uz minētajām raktuvēm ir apšaubāma.

107 Otrkārt, ir pietiekami ticams, ka Komisija ir uzskatījusi, ka neviens privātais ieguldītājs nebūtu piekritis maksāt pozitīvu cenu, lai nopirktu īpašumu ar negatīvu vērtību. Privātā ieguldītāja rīcība tirgus ekonomikā ir vērsta uz peļņas izredzēm (skat. spriedumu, 2000. gada 12. decembris, *Alitalia*/Komisija, T-269/97, Krājums, EU:T:2000:289, 84. punkts un tajā minētā judikatūra). Kā ticami norāda Komisija, saistībā ar peļņas izredžu novērtējumu šāds ieguldītājs būtu ņēmis vērā *Olympiada* raktuvju paredzamo vērtību un, lai izvairītos no zaudējumiem, būtu paredzējis sākt darbību savās raktuvēs tikai tad, ja zelta cenu kurss būtu padarījis šo darbību rentablu. Tomēr prasītājām nav izdevies atņemt ticamību Komisijas apsvērumam, saskaņā ar kuru minēto raktuvju izstrādei nepieciešamo atļauju izsniegšana bija maz ticama. Tas pats attiecas uz pieņēmumu, ka pat tad, ja zelta cena padarītu to teorētiski rentablu, iespēja sākt darbību minētajās raktuvēs bija tik neskaidra, ka minētā vērtība nevarēja tikt aprēķināta un tādēļ tika noteikta nulles apmērā.

108 Tāpat, nepieļaudama acīmredzamas kļūdas vērtējumā, Komisija ir atņēmusi no minētās vērtības summu 5,5 miljonu euro apmērā kā *Olympiada* raktuvju uzturēšanas izmaksas, kas noteiktas ar līgumisko saistību, pamatojoties uz apstrīdētā līguma 3. pantu (skat. apstrīdētā lēmuma 75. punktu), saskaņā ar kuru minētās izmaksas *Ellenikos Chrysos* ir jāsedz par maksimālo trīs gadu laika posmu. Tā kā gadu skaits, kuros minētajās raktuvēs nenotiks darbība, nebija paredzams, jo nebija nepieciešamo izstrādes atļauju, Komisijai nevar tikt pārmests, ka tā nav ņēmusi vērā papildu uzturēšanas izmaksas. Turklāt minētā līguma 4. pantā bija ietverta izbeigšanas klauzula, saskaņā ar kuru tad, ja kāda no pusēm neizpildītu līgumiskās saistības, kuru vidū bija izstrādes atļauju izsniegšana, ko veic Grieķijas valsts, otra puse varētu izbeigt minēto līgumu. Tādējādi minēto atļauju neizsniegšanas gadījumā *Ellinikos Chrysos* varēja atbrīvoties no sava pienākuma segt uzturēšanas izmaksas par gadiem pēc minētā līguma 3.3. pantā paredzētajiem termiņiem.

109 Ņemot vērā iepriekš minēto, ir jāuzskata, ka apstrīdētā lēmuma preambulas 75. un 76. apsvērumā izklāstītais pamatojums ir ticams un loģisks un ka Komisija nav pieļāvusi nevienu acīmredzamu kļūdu vērtējumā, piemērodama privātā ieguldītāja kritēriju.

110 Dažādi prasītāju izvirzītie argumenti nerada šaubas par šo secinājumu.

111 To neietekmē, pirmām kārtām, prasītāju apgalvojums par to, ka Komisijai, lai izvērtētu, vai apstrīdētajā pārdošanā nodoto aktīvu cena atbilda to tirgus vērtībai, būtu bijis jāņem vērā šajā lietā faktiski esošais privātais pārdevējs, proti, grupa *Kinross/TVX Hellas*.

112 Šajā ziņā ir jānorāda, ka, pirmkārt, grupa *Kinross/TVX Hellas* bija minēto aktīvu agrākā īpašniece, kura, kad tās darbībā bija radušies būtiski zaudējumi, centās izbeigt savu ieguldījumu projektu, un, otrkārt, cena, kas noteikta par *Kassandra* raktuvju nodošanu Grieķijas Republikai, nebija acīmredzami noteikta sarunās par pārdoto aktīvu vērtību, kas nozīmētu to objektīvu novērtējumu. Kā skaidri norādīts ārpustiesas vienošanās preambulas formulējumā, cena vienpadsmit miljonu euro apmērā ir kvalificēta kā "saprātīga finansiāla atlīdzība", ar ko tiek izbeigti visi minētās agrākās īpašnieces un Grieķijas Republikas savstarpējie prasījumi. Tas loģiski nozīmē, ka ir ņemta vērā ne tikai pašu aktīvu vērtība, bet arī prasījumi, kas izriet no citu saistību neizpildes. Šādi elementi ir nebūtiski aktīvu vērtībai un ir atkarīgi no faktiskajiem apstākļiem, kādi ir radušies, kuriem ne vienmēr ir nozīme attiecībā uz jaunu pārņēmēju nākotnē.

113 Turklāt arī *Ellinikos Chrysos* apgalvojums, ka tas, ka apstrīdētās pārdošanas brīdī prasījumi nebija izteikti skaitļos un bija iekasējami, apliecinot, ka summa vienpadsmit miljonu euro apmērā nebija patiesa prasījumu ieskaita rezultāts, ir jānoraida. Brīdī, kad ārpustiesas vienošanās dalībnieki piekrita nokārtot savstarpējās prasības un saistības, tie vienojās, ka šāda summa var tikt uzskatīta par "saprātīgu finansiālu atlīdzību", lai novērstu vairākus gadus ilgus šķīrējtiesas un tiesas procesus, kuru iznākums nav zināms (skat. minētās vienošanās preambulas F punktu). Tādējādi šie prasījumi tika izteikti skaitļos un tātad bija iekasējami, sākot ar likuma, ar ko ratificēta minētā vienošanās, publikācijas brīdi. Turklāt ir jānorāda, ka minētās vienošanās preambulas D un E punktā bija identificēti minētie prasījumi, proti, pirmkārt, prasījumi, ko valsts izvirzīja attiecībā uz raktuvju izstrādes neesamību un jaunu pētījumu par zelta metalurģijas uzņēmuma izveidi un darbību neiesniegšanu, kā arī prasījumi attiecībā uz (konstatētu vai nekonstatētu) tiesību aktu par vides aizsardzību neizpildi un, otrkārt, *TVX Hellas* prasījumi, kuri pamatoti ar paziņojumiem par galvojumu attiecībā uz garantiju un visu to atļauju un piekrišanu izsniegšanu, kuras nepieciešamas šo raktuvju pienācīgai darbībai, it īpaši to atļauju un piekrišanu izsniegšanu, kuras attiecas uz zaudējumiem, kas radušies, zaudējot ieguldījumu kapitālu.

114 Lai gan tādējādi principā nevar tikt izslēgts, ka summa vienpadsmit miljonu euro apmērā ir arī pareizā tirgus vērtība īpašumiem, ko Grieķijas Republika pēc tam nodeva *Ellinikos Chrysos*, nav iespējams apliecināt, ka šī summa nebija saistīta ar prasījumu, kādi pastāvēja starp Grieķijas Republiku un *TVX*

Hellas, ieskaitu. Ņemot vērā iepriekš minēto, Komisija, tāpat nepieļaudama kļūdas faktos, apstrīdētā lēmuma preambulas 53.–55. apsvērumā ir atzinusi, ka minētā summa izriet no savstarpējo prasījumu apmaiņas starp abiem ārpustiesas vienošanās dalībniekiem.

115 Tādējādi, tā kā nav prasītāju sīku argumentu, kuri ļautu pierādīt, ka prasījumu ieskaita rezultāts var atspoguļot raktuvju reālo tirgus vērtību, jo savstarpējie prasījumi, ar kuriem puses apmainījušās, ir pārdoto aktīvu objektīvās vērtības un tātad to cenu sastāvdaļas, Komisijai nevar tikt pārmests, ka tā apstrīdētā lēmuma preambulas 54. apsvērumā ir atzinusi, ka šī prasījumu apmaiņa neatbilda pārdoto aktīvu vērtībai.

116 Šajos apstākļos ir jāuzskata, ka Komisija, novērtējot ar apstrīdēto līgumu nodotos aktīvus, atteikdamās ņemt vērā grupas *Kinross/TVX Hellas* rīcību saistībā ar privātā ieguldītāja principa kā atskaites punkta piemērošanu, nav pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā.

117 Tas pats attiecas arī, otrām kārtām, uz Grieķijas Republikas argumentu, saskaņā ar kuru privāts ieguldītājs – konkrēti, saistībā ar raktuvju pārdošanu – censtos nodrošināt raktuvju pienācīgu darbību un tādējādi, aplēšot minēto raktuvju vērtību, būtu jāņem vērā vides un darba aizsardzības prasības. Šajā ziņā, pirmkārt, ir jāuzsver, ka no apstrīdētā līguma formulējuma neizriet, ka Grieķijas valsts ar darījumu ar *Ellinikos Chrysos* būtu vēlējusies kontrolēt agrākā īpašnieka atbildības vides un sociālajā jomā pāreju jaunajam īpašniekam vai ka būtu bijis jārīkojas ātri, lai novērstu to, ka palielinās videi nodarītie zaudējumi vai pastiprinās sociālās problēmas. Gluži pretēji, Grieķijas valsts minētajā līgumā ir paredzējusi klauzulu, kura pilnībā atbrīvo *Ellinikos Chrysos* no jebkādas atbildības par videi nodarītiem zaudējumiem un trešajām personām nodarītiem zaudējumiem, kuri radušies pirms publikācijas, ar ko ratificēts šis līgums, vai kurus izraisījuši iemesli, kas radušies pirms minētās publikācijas. Pilnīgs atbrīvojums ir paredzēts apstrīdētā līguma izbeigšanas gadījumā attiecībā uz atbildību, kas rodas pēc minētā līguma parakstīšanas (skat. šī līguma 1.3. pantu).

118 Trešām kārtām, ir jānoraida arī Grieķijas Republikas argumenti, saskaņā ar kuriem, iesaistīdamās attiecīgajā darījumā, tā esot samazinājusi zaudējumus, kādus tai esot izraisījusi *Kassandra* raktuvju darbības pilnīgā izbeigšana. Tas, ka darījums ir bijis saprātīgs publiskajām iestādēm vai publiskajam uzņēmumam, kas piešķīris atbalstu, neatbrīvo no pārbaudes par to, vai ar attiecīgajiem pasākumiem saņēmējam uzņēmumam netiek piešķirta tāda ekonomiskā priekšrocība, kādu tas nebūtu guvis parastos tirgus apstākļos, un tādējādi nepietiek ar to, ka attiecīgais pasākums tiek pieskaņots privātā ieguldītāja kritērijam (šajā ziņā skat. spriedumu, 2010. gada 13. septembris, Grieķija u.c./Komisija, T-415/05, T-416/05 un T-423/05, Krājums, EU:T:2010:386, 213. un 214. punkts).

119 Ceturtām kārtām, saistībā ar šo pamatu arī *Ellinikos Chrysos* argumentam, ka ir pieļauta kļūda faktos saistībā ar grupas *Kinross/TVX Hellas* ieguldījumu *Kassandra* raktuvēs ierakstīšanu gada pārskata zaudējumos, nav nozīmes.

120 Pirmkārt, tas sakrīt ar argumentu par iespējamo kļūdu privātā ieguldītāja kritērija piemērošanā, jo Komisijai esot bijusi jāņem vērā reālā ieguldītāja – grupas *Kinross/TVX Hellas* – rīcība, aplēšot nodoto aktīvu tirgus vērtību, kas ir analizēta šī sprieduma 110.–116. punktā. Otrkārt, kā Komisija ir pareizi uzsvērusi apstrīdētā lēmuma preambulas 52. apsvērumā, sabiedrības grāmatvedības vērtība ne vienmēr ir līdzvērtīga tirgus vērtībai, ja jautājums ir par aktīvu novērtēšanu, lai noteiktu to cenu pārdošanas gadījumā (šajā ziņā skat. spriedumu Grieķija u.c./Komisija, minēts 118. punktā, EU:T:2010:386, 307.–309. punkts).

121 Tātad, tā kā nav elementu, kas varētu pierādīt atbilstību starp apstrīdētajā pārdošanā nodoto aktīvu grāmatvedības vērtību un tirgus vērtību, Komisijai nevar tikt pārmestd, ka tā apstrīdētā lēmuma preambulas 52. apsvērumā nav ņēmusi vērā minēto vērtību.

122 Piektām kārtām, attiecībā uz prasītāju iebildumu par kļūdu, aprēķinot ar apstrīdēto līgumu nodoto raktuvju vērtību, vispirms ir jāatgādina, ka Komisija apstrīdētā lēmuma preambulas 68. apsvērumā paskaidro, ka katrai no trijām aplūkotajām raktuvēm tā ir izskatījusi vērtību divos aspektos, proti, pirmkārt, raktuvju vērtību, kam jābalstās uz ekonomiskajiem faktoriem, kādi pastāvēja apstrīdētās pārdošanas brīdī, un, otrkārt, raktuvju spēju darboties, kas ļauj šo vērtību īstenot.

123 Šajā ziņā *Ellinikos Chrysos* apstrīd, ka Komisija būtu varējusi veikt atsevišķu aprēķinu par katrām attiecīgajām raktuvēm. Šajā nolūkā tā tiesas sēdē balstījās uz *Symvoulio tis Epikrateias* 2013. gada 17. aprīļa spriedumu Nr. 1492/2013, kurā bija paziņots, ka *Kassandra* raktuves ir viena nedalāma vienība. Vispārējā tiesa uzskata, ka šāds arguments nav pamatots, jo tajā nav ņemts vērā apstāklis, ka minēto raktuvju kopējā vērtība ir tikai katru raktuvju vērtību summa un ka negatīvā vērtība, kāda ir vienai no šīm raktuvēm, ietekmē pārējo raktuvju pozitīvo vērtību.

124 Attiecībā uz, pirmkārt, katru attiecīgo raktuvju vērtības aprēķinu ir jānorāda uz šī sprieduma 100.–109. punktu.

125 Attiecībā uz, otrkārt, attiecīgo zemesgabalu vērtību ir jāatgādina, ka ar apstrīdēto līgumu citu aktīvu vidū tiek nodoti daudzi nekustamie īpašumi un apbūvējamie, neapbūvējamie un lauksaimniecības zemesgabali (skat. minētā līguma 1. panta A daļu). Komisija apstrīdētā lēmuma preambulas 81. apsvērumā ieguves rūpniecības darbības īpašo pazīmju dēļ kvalificē šos zemesgabalus kā ieguves rūpniecības uzņēmuma aktīvus, nevis kā nekustamos īpašumus šī vārda plašā nozīmē. Prasītājas apgalvo, ka, tā kā *Kassandra* raktuves apstrīdētās pārdošanas brīdī nedarbojās, minētajiem zemesgabaliem bija samazināta vērtība, jo nebija iespējams tos izmantot.

126 Šajā ziņā ir jānorāda, ka Komisija apstrīdētā lēmuma preambulas 81. apsvērumā par atskaites punktu attiecīgo zemesgabalu novērtējumā ir ņēmusi ekspertīzes atzinumu, uzskatīdama šos zemesgabalus par aktīviem, kas ir nošķirti no raktuvēm, vienlaikus atzīstot, ka tie nevar tikt izmantoti citiem mērķiem kā vien ieguves rūpniecības darbībai. Šis vērtējums ir jāapstiprina, jo minētie zemesgabali ir īpašuma papildu sastāvdaļas, kurām ir pašām sava vērtība, kura ir ekonomiski aplēšama.

127 Turklāt, tā kā ekspertīzes atzinums bija balstīts uz datiem, ko *Ellinikos Chrysos* bija sniegusi minēto raktuvju vērtības aplēšanai, un tātad nebija patiesi neatkarīgs novērtējums, Komisija pārbaudīja attiecīgo zemesgabalu vērtību, kas norādīta minētajā atzinumā un atbilst sešiem miljoniem euro, it īpaši ņemdama vērā cenu, kādu, tos pērkot, 1995. gadā samaksājusi *TVX Hellas*, un pielāgodama to, piemērojot šai cenai vispārējo rūpnieciskās ražošanas cenu indeksu laika posmā no 1995. līdz 2003. gadam (skat. apstrīdētā lēmuma preambulas 84.–86. apsvērumu).

128 Ar šo pieeju Komisija nonāca pie vērtības 3,5 miljonu euro apmērā zemesgabaliem, ko *TVX Hellas* nopirka 1995. gadā, un 1,1 miljona euro apmērā 70 papildu zemesgabaliem, ko minētā sabiedrība nopirka pēc 1995. gada. Pēdējo minēto zemesgabalu vērtība bija balstīta uz šīs sabiedrības finanšu pārskatiem, un Komisija uzskatīja tajos norādīto cenu par reprezentatīvu tirgus ekonomikā, jo tā bija paša tirgus noteikta (skat. apstrīdētā lēmuma preambulas 88. apsvērumu). Šādi iegūtā kopējā summa 4,6 miljonu euro apmērā tika pielāgota, piemērojot vispārējo Grieķijas rūpnieciskās ražošanas cenu indeksu laika posmos no 1995. līdz 2003. gadam un no 1998. gada līdz 2003. gadam, tādējādi sasniedzot rezultātu 5,9 miljonu euro apmērā. Tā Komisija ieguva summu, kas bija ļoti tuvu ekspertīzes atzinumā piedāvātajai summai, un tādēļ tā uzskatīja šo summu par reprezentatīvu tirgus vērtībai 2003. gada decembrī (skat. apstrīdētā lēmuma preambulas 89. un 90. apsvērumu).

129 Pirmkārt, Grieķijas iestādes administratīvā procesa laikā pašas ir atzinušas, ka varētu tikt ņemta vērā zemesgabalu vērtība, kas noteikta 1995. gada iepirkumā (skat. apstrīdētā lēmuma preambulas 87. apsvērumu).

130 Otrkārt, šāda pieeja atbilst judikatūrai, kurā ir atzīts, ka pirkuma izmaksas var sniegt pakārtotu vai netiešu norādi par zemesgabala vērtību (spriedums, 2003. gada 10. aprīlis, *Scott*/Komisija, T-366/00, Krājums, EU:T:2003:113, 106. punkts; apelācijas sūdzība uz šo jautājumu neattiecas). Šajā lietā Komisija ir faktiski izmantojusi cenu, ko *TVX Hellas* samaksāja zemesgabalu pirkuma brīdī 1995. gadā, – lai pārbaudītu un apstiprinātu šo zemesgabalu vērtību, kas jau bija aplēsta ekspertīzes atzinumā, kā norādīts apstrīdētā lēmuma preambulas 86. apsvērumā.

131 Šajā ziņā kritika par to, ka Komisija ir piemērojusi vispārējo rūpnieciskās ražošanas cenu indeksu, lai pielāgotu attiecīgo zemesgabalu vērtību inflācijai, kāda notika līdz 2003. gadam, – jo šis indekss attiecoties uz rūpniecības precēm, nevis uz zemesgabaliem, kuros šīs preces tiek ražotas, – nešķiet pārliecinoša. Pirmkārt, Komisijai bija jācenšas saprast minēto zemesgabalu vērtību nevis 1995. gadā, bet gan apstrīdētās pārdošanas brīdī 2003. gadā, un, otrkārt, tā kā nebija cenu indeksa rūpnieciskajiem zemesgabaliem, Komisijai bija jāpiemēro vai nu komerciālo nekustamo īpašumu cenu indekss, vai arī vispārējais rūpnieciskās ražošanas cenu indekss, kas tika izmantots šajā lietā. Turklāt jānorāda, ka šī izvēle bija drīzāk labvēlīga prasītājām, jo tās rezultāts bija cena, kas bija zemāka par cenu, kāda būtu noteikta, piemērojot komerciālo nekustamo īpašumu cenu indeksu. Šādos apstākļos Komisija, izmantodama vispārējo rūpnieciskās ražošanas cenu indeksu, nav pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā. Tātad ir jāuzskata, ka šajā lietā tā ir sniegusi zemesgabalu vērtību, kura pietiekami precīzi atbilst to vērtībai 2003. gada decembrī, kā prasīts piemērojamajā judikatūrā (spriedums *Scott*/Komisija, minēts 130. punktā, EU:T:2003:113, 100. punkts).

132 Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, ir jānoraida prasītāju iebildums par attiecīgo zemesgabalu vērtības aprēķinu.

133 Treškārt, attiecībā uz attiecīgo rūdas krājumu vērtību ir jānorāda, ka Grieķijas valsts ar apstrīdēto līgumu nodeva *Ellinikos Chrysos*, pirmkārt, zeltu saturošās rūdas krājumus un, otrkārt, citu rūdu koncentrātu (svina un cinka) atradnes.

134 Attiecībā uz zeltu saturošās rūdas krājumiem saistībā ar apstrīdēto lēmumu Komisija atzīst, ka zelta krājumu vērtība apstrīdētās pārdošanas brīdī bija negatīva cenas un izmaksu attiecības dēļ, ņemot vērā salīdzinoši zemo zelta cenu un saistītos zelta koncentrātu pārvadāšanas un apstrādes izdevumus, kas aprēķināti minētā lēmuma 92. punktā. Turklāt tā uzsver, ka ekspertīzes atzinumā nav izvērtēta zelta rūdu vērtība. Tādēļ tā secina, ka minēto vērtību nav iespējams aprēķināt (skat. apstrīdētā lēmuma preambulas 93. apsvērumu).

135 Attiecībā uz zeltu saturošās rūdas krājumiem Komisija uzskata, ka informēts ieguldītājs tās neapstrādātu, lai izvairītos no zaudējumiem, un tātad to vērtība ir nevis negatīva, bet gan nav nekāda. Tomēr Grieķijas Republika ir vērsusi uzmanību uz to, ka zelta koncentrātos arsēna daudzums ir gandrīz 10 % apjomā un ka, tā kā tie nevar tikt pārdoti, tie ir klasificēti kā bīstamie atkritumi, kuru apstrāde un apsaimniekošana ir obligāta atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 15. marta Direktīvai 2006/21/EK par ieguves rūpniecības atkritumu apsaimniekošanu (OV L 102, 15. lpp.). Tomēr Komisija ir pareizi norādījusi, ka vides izmaksas jau bija ņemtas vērā, aprēķinot raktuvju vērtību, un ka tātad, veicot minēto krājumu novērtējumu, šīs izmaksas nebija jāatskaita otrreiz.

136 Attiecībā uz pārējiem rūdu koncentrātiem, kas atrodas nodotajās atradnēs, Komisija balstījās uz ekspertīzes atzinumā ietverto novērtējumu par 2004. gada 30. jūnijā esošajiem koncentrātiem, pamatojoties uz metālu maksājumu aprēķināšanas standarta metodi, kurā ir sniegta neto kausēšanas atdeve (skat. apstrīdētā lēmuma preambulas 95. un 96. apsvērumu). Tad tā sareizināja rūdas daudzumus (ko paziņojusi *Ellinikos Chrysos*) 2003. gada decembrī ar metālu cenu, kas norādīta Metālu biržas kotējumos, rezultātā iegūstot vērtību 3 miljonu euro apmērā. Turklāt tā precizēja, ka, tā kā *Ellinikos Chrysos* šīs atradnes pārdeva 2004. gada decembrī, proti, pēc minētā atzinuma sagatavošanas,

tad nebija nekādas citas pārdošanas, kas notiktu vienlaikus ar apstrīdēto pārdošanu un kas varētu tikt ņemta vērā, lai veiktu salīdzinošu analīzi. Tātad Komisijas aprēķinā šajā ziņā nav pieļauta acīmredzama kļūda.

137 Attiecībā uz Grieķijas Republikas argumentu, saskaņā ar kuru būtībā brīdī, kad notika pārdošana *Ellinikos Chrysos*, rūdu daudzumi, kas atradās nodotajās atradnēs, esot bijuši mazāki, nekā aplēsts ekspertīzes atzinumā, šis arguments ir jānoraida, jo administratīvā procesa laikā Komisija to nezināja. No pastāvīgās judikatūras izriet, ka lēmuma valsts atbalsta jomā tiesiskums ir jāizvērtē, ņemot vērā informāciju, kas bijusi Komisijas rīcībā tā pieņemšanas brīdī (skat. spriedumu, 2013. gada 20. marts, *Rousse Industry*/Komisija, T-489/11, EU:T:2013:144, 33. punkts un tajā minētā judikatūra), un ka prasītājs nevar tiesā atsaukties uz faktiskajiem apstākļiem, kuri nav bijuši sniegti LESD 108. pantā paredzētās pirmstiesas procedūras laikā. Tāpat Komisijai nevar tikt pārmests, ka tā nav ņēmusi vērā iespējamos faktiskos vai tiesiskos apstākļus, par kuriem tai varēja tikt sniegtas norādes administratīvā procesa laikā, bet kuras netika sniegtas, – jo Komisijai nav pienākuma pēc savas ierosmes un pamatojoties uz prognozēm pārbaudīt, kādas norādes tai varēja tikt sniegtas (šajā ziņā skat. spriedumu, 2012. gada 27. septembris, *Wam Industriale*/Komisija, T-303/10, EU:T:2012:505, 119. punkts un tajā minētā judikatūra).

138 Tādējādi ir jānoraida šis iebildums, ciktāl tajā ir norādīts uz kļūdu, aprēķinot vērtību pārējiem rūdu koncentrātiem, kas atrodas nodotajās atradnēs.

139 Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, pirmā pamata otrā daļa attiecībā uz pirmo atbalsta pasākumu ir jānoraida pilnībā, jo Vispārējā tiesa nav konstatējusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā saistībā ar privātā ieguldītāja kritērija piemērošanu, tāpat nevienu citu kļūdu faktos vai aprēķina kļūdu saistībā ar LESD 107. panta 1. punkta piemērošanu.

– Par pirmo daļu – kļūdu vērtējumā attiecībā uz nosacījumu par valsts līdzekļu izmantošanu

140 Prasītājas būtībā norāda, ka Komisija, apstrīdētā lēmuma preambulas 106. apsvērumā apgalvodama, ka Grieķijas Republikai ir bijusi pārdevējas loma, nevis vienkāršas starpnieces, kura rīkojas sabiedrības interesēs, loma, esot nepareizi izvērtējusi faktus un tādējādi kļūdaini uzskatījusi, ka valsts līdzekļu kritērijs ir izpildīts. Pirmkārt, darījums patiesībā esot sastāvējis no "spoguļu", "secīgiem" vai "atlīdzinājuma" līgumiem starp privātiem uzņēmumiem, un tātad Grieķijas valstij esot bijusi vienkāršas starpnieces loma, meklējot pircēju un nodrošinot raktuvju nepārtrauktu darbību, līdztekus pastāvīgai vides aizsardzībai un nodarbinātības saglabāšanai šajā apgabalā.

141 Otrkārt, līdzekļi, kas izmantoti, maksājot *Kassandra* raktuvju apstrīdētās pārdošanas cenu, un kas izmaksāti tieši *TVX Hellas* saskaņā ar apstrīdētā līguma 2. pantu, neesot valsts līdzekļu tiešs zaudējums, kurā varētu tikt vainota Grieķijas valsts, jo nav noticis neviens tiešs vai netiešs valsts līdzekļu pārskaitījums atbilstošās judikatūras izpratnē.

142 Turklāt, pēc Grieķijas Republikas uzskatiem, vienkāršas starpnieces lomu, kāda tai bijusi saistībā ar apstrīdēto darījumu, apstiprinot nostāja, ko šajā ziņā "Iekšējā tirgus un pakalpojumu" ģenerāldirektorāta "Publiskā iepirkuma" direktorāta "Publiskā iepirkuma tiesību aktu" nodaļa ir paudusi vēstulē, kura 2009. gada 21. septembrī nosūtīta Grieķijas Attīstības ministrijas ģenerālsekretāram, atbildot uz tā jautājumu, kurā tas vēlējās noskaidrot, vai apstrīdētais līgums ietilpst publiskā iepirkuma tiesību piemērošanas jomā. Šī nostājas paušana apstiprinot arī to, ka Savienības tiesībās nav paredzēts pienākums raktuvju pārdošanai veikt iepirkumu.

143 *Ellinikos Chrysos* piebilst, – tas, ka attiecīgie aktīvi vai summa vienpadsmit miljonu euro apmērā tā arī nav ierakstīti Grieķijas valsts budžetā, saskaņā ar Grieķijas tiesībām padarot apstrīdētajā lēmumā prasīto atbalsta atgūšanu neiespējamu. Grieķijas valstij faktiski esot jāpieņem jauni, īpaši tiesību akti, lai izpildītu atgūšanas pienākumu.

144 Pēc Grieķijas Republikas uzskatiem, lai *Kassandra* raktuvju pārdošanas cenu kvalificētu kā valsts atbalstu, nepietiek ar to, ka minētā cena ir zemāka par tirgus vērtību, ka Grieķijas valsts virtuālā laika sprīdī ieguva īpašumā *TVX Hellas* aktīvus, pirms nodeva tos pārņēmējai *Ellinikos Chrysos*, un ka Grieķijas valsts kontrolēja visus šos darījumus un apstiprināja tos ar likumu.

145 Komisija apstrīd prasītāju argumentus.

146 Saistībā ar nosacījumu par valsts līdzekļu izmantošanu un tātad valsts vainojamību attiecīgajā pasākumā no Tiesas judikatūras izriet, ka, lai priekšrocības varētu tikt kvalificētas kā atbalsts [LESD] [107.] panta 1. punkta izpratnē, pirmkārt, tām tieši vai netieši jābūt piešķirtām no valsts līdzekļiem (skat. spriedumu, 2002. gada 16. maijs, Francija/Komisija, C-482/99, Krājums, EU:C:2002:294, 24. punkts un tajā minētā judikatūra).

147 Otrkārt, priekšrocībai ir jāizriet no valsts līdzekļu pārskaitījuma. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru tikai priekšrocības, kas tieši vai netieši piešķirtas no valsts līdzekļiem vai kas rada papildu izmaksas valstij, ir jāuzskata par atbalstu LESD 107. panta 1. punkta izpratnē (skat. spriedumu, 2013. gada 19. marts, *Bouygues* un *Bouygues Télécom*/Komisija u.c. un Komisija/Francija u.c., C-399/10 P un C-401/10 P, Krājums, EU:C:2013:175, 99. punkts un tajā minētā judikatūra). Šie abi nosacījumi ir nošķirti un kumulatīvi (spriedums, 2006. gada 5. aprīlis, *Deutsche Bahn*/Komisija, T-351/02, Krājums, EU:T:2006:104, 103. punkts).

148 Šajā ziņā visos gadījumos nav jāpierāda, ka ir notikusi valsts līdzekļu nodošana, lai vienam vai vairākiem uzņēmumiem piešķirta priekšrocība varētu tikt uzskatīta par valsts atbalstu LESD 107. panta 1. punkta izpratnē. Tā tostarp par atbalstu tiek uzskatīti intervences pasākumi, kas dažādā veidā atvieglo izmaksas, kuras parasti ir jāsedz no uzņēmuma budžeta, un kas, kaut gan tie nav subsīdijas šī vārda šaurā nozīmē, ir tām identiski pēc rakstura un rada tādas pašas sekas (skat. spriedumu *Bouygues* un *Bouygues Télécom*/Komisija u.c. un Komisija/Francija u.c., minēts 147. punktā, EU:C:2013:175, 100. un 101. punkts un tajos minētā judikatūra).

149 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru LESD 107. panta 1. punktā valsts intervences pasākumi ir definēti pēc to sekām (skat. spriedumus, 2012. gada 5. jūnijs, Komisija/*EDF*, C-124/10 P, Krājums, EU:C:2012:318, 77. punkts un tajā minētā judikatūra; *Bouygues* un *Bouygues Télécom*/Komisija u.c. un Komisija/Francija u.c., minēts 147. punktā, EU:C:2013:175, 102. punkts).

150 Tādējādi valsts intervences pasākumu, kas uzņēmumiem, attiecībā uz kuriem tas tiek piemērots, var radīt labvēlīgāku situāciju nekā citiem un vienlaikus var radīt pietiekami konkrētu risku nākotnē izraisīt papildu izmaksas valstij, var nākties finansēt no valsts līdzekļiem (skat. spriedumu *Bouygues* un *Bouygues Télécom*/Komisija u.c. un Komisija/Francija u.c., minēts 147. punktā, EU:C:2013:175, 106. punkts un tajā minētā judikatūra).

151 Vēl Tiesa ir precizējusi, ka priekšrocības, kas piešķirtas valsts garantijas veidā, valstij var nozīmēt papildu izmaksas (spriedumi, 1998. gada 1. decembris, *Ecotrade*, C-200/97, Krājums, EU:C:1998:579, 43. punkts; 2011. gada 8. decembris, *Residex Capital IV*, C-275/10, Krājums, EU:C:2011:814, 39.–42. punkts, un *Bouygues* un *Bouygues Télécom*/Komisija u.c. un Komisija/Francija u.c., minēts 147. punktā, EU:C:2013:175, 107. punkts).

152 Turklāt no judikatūras izriet, ka, tā kā no ekonomikas viedokļa tirgus apstākļu grozīšana, kas atsevišķiem uzņēmumiem rada netieši piešķirtu priekšrocību, izriet no tā, ka valsts iestādes zaudē līdzekļus, pat autonoma ieguldītāju lēmuma pieņemšana nevar novērst pastāvošo saikni starp minēto līdzekļu zudumu un priekšrocību, kuru gūst attiecīgie uzņēmumi (spriedums *Bouygues* un *Bouygues Télécom*/Komisija u.c. un Komisija/Francija u.c., minēts 147. punktā, EU:C:2013:175, 108. punkts).

153 Tādējādi, lai konstatētu valsts atbalsta esamību, Komisijai ir jāpierāda pietiekami tieša saikne starp, pirmkārt, saņēmējam piešķirto priekšrocību un, otrkārt, valsts budžeta samazinājumu vai pat pietiekami konkrētu ekonomisku risku attiecībā uz izmaksām, kas jāsedz no šī budžeta (spriedums *Bouygues* un *Bouygues Télécom*/Komisija u.c. un Komisija/Francija u.c., minēts 147. punktā, EU:C:2013:175, 109. punkts).

154 Šajā lietā ir zināms, ka par apstrīdēto līgumu, no kura izriet priekšrocība par labu *Ellinikos Chrysos*, vienojās *Ellinikos Chrysos* un Grieķijas valsts. Saistībā ar šo līgumu Grieķijas valsts kā pārdevēja uzņemas vairākas saistības un tiesības attiecībā pret otru līgumslēdzēju pusi, kādas ir saistības un tiesības, kuras izriet no minētā līguma 1.3., 3.3. un 4. panta. Tātad ir jākonstatē, ka priekšrocībā, kas izriet no šī līguma, kura iniciatore, parakstītāja un galvotāja ir Grieķijas valsts, var tikt vainota Grieķijas valsts.

155 Attiecībā uz to, ka šī priekšrocība tieši vai netieši ir piešķirta no valsts līdzekļiem, ir jānorāda, pirmkārt, ka apstrīdētā pārdošana, proti, *Kassandra* raktuvju tālākpārdošana *Ellinikos Chrysos* par cenu, kas ir zemāka par tirgus cenu, nozīmē Grieķijas valsts ieņēmumu samazinājumu salīdzinājumā ar ieņēmumiem, kādus tā būtu varējusi gūt, un tātad līdzekļu zudumu. Tas sevī ietver priekšrocību sabiedrībai, kura iegādājas īpašumus, un izmaksas, kas var rasties no valsts līdzekļiem. Otrkārt, ar saistībām, kuras ir uzņemtas atbilstoši apstrīdētā līguma 1.3., 3.3. un 4. pantam, kuras ratificētas ar Grieķijas Likuma Nr. 3220/2004 52. un 53. pantu, Grieķijas valsts ir radījusi budžetam risku attiecībā uz izmaksām saistībā ar iespējamām darbībām, kuras jāveic, lai pārņēmēja vietā izpildītu piemērojamās likumu normas. Šīs Grieķijas valsts sniegtās garantijas rada pietiekami konkrētu risku nākotnē izraisīt papildu izmaksas valstij šī sprieduma 151. un 153. punktā minētās judikatūras izpratnē.

156 Tādējādi Komisija nav pieļāvusi kļūdu, apstrīdētā lēmuma preambulas 105.–107. apsvērumā apliecinādama, ka kritērijs par valsts līdzekļu pārskaitījumu ir izpildīts.

157 Ar prasītāju izvirzītajiem argumentiem šis secinājums nav apstrīdēts.

158 Pirmām kārtām, attiecībā uz prasītāju argumentu par to, ka pastāv viens darījums, kuru veido savstarpēji balstīti līgumi starp privātiem tiesību subjektiem, pirmkārt, ir jānorāda, ka apstrīdētā līguma, kā arī ārpustiesas vienošanās formulējumos ir skaidri norādīts uz attiecīgo īpašumu iegādi, ko veikusi Grieķijas valsts (skat. ārpustiesas vienošanās II punkta a) un e) apakšpunktu, kā arī apstrīdētā līguma preambulas 3. punkta a) apakšpunktu un 1. pantu). Faktiski tā noteikti ir iegādājusies minētos īpašumus, lai pēc tam nodotu tos īpašumā *Ellinikos Chrysos*. Turklāt tas, ka minētie īpašumi Grieķijas valsts vārdā nav ierakstīti kadastrā, kurā ir norādīta *Ellinikos Chrysos*, lai pierādītu, ka tie nav pārgājuši Grieķijas valsts īpašumā, tika paredzēts ar nolūku, atkāpjoties no vispārpiemērojamām tiesību normām, ar Likuma Nr. 3220/2004 51. panta 2. punkta a) apakšpunktu. Šī speciālā likuma norma tomēr neliedza tiem pāriet Grieķijas valsts īpašumā. Ja minētā valsts nebūtu bijusi norādīto īpašumu īpašniece, tā nebūtu varējusi nodot tos īpašumā *Ellinikos Chrysos*.

159 Otrām kārtām, ir jānoraida arī Grieķijas Republikas arguments attiecībā uz valsts līdzekļu tieša pārskaitījuma neesamību, jo tas ir pamatots ar judikatūras daļēju un nepareizu interpretāciju. Kā atgādināts šī sprieduma 147.–149. punktā, līdzekļu tiešs pārskaitījums nav nepieciešams.

160 Visbeidzot, ir jānoraida *Ellinikos Chrysos* arguments, saskaņā ar kuru atbalsta atgūšana esot neiespējama tāpēc, ka Grieķijas valstij šajā ziņā būtu jāpieņem jauni, īpaši tiesību akti, jo attiecīgie aktīvi vai summa vienpadsmit miljonu euro apmērā tā arī nav ierakstīti valsts budžetā. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru vienīgais pamats, uz kuru valsts, kurai adresēts lēmums par atbalsta atgūšanu, var atsaukties, lai attaisnotu atbalsta, kurš atzīts par nesaderīgu ar iekšējo tirgu, neatgūšanu, ir pamats par absolūtu neiespējamību pareizi izpildīt lēmumu, ar ko uzdots atbalstu atgūt (šajā ziņā skat. spriedumu, 2005. gada 12. maijs, Komisija/Grieķija, C-415/03, Krājums, EU:C:2005:287, 35. punkts un tajā minētā judikatūra). Tomēr iespējamā nepieciešamība šajā nolūkā pieņemt īpašus tiesību aktus nav šāda

absolūta neiespējamība, bet gan drīzāk ietilpst minētajai valstij noteiktajā pienākumā labticīgi sadarboties, lai pārvarētu grūtības, pilnībā ievērojot Līguma normas, it īpaši Līguma normas par valsts atbalstu (šajā ziņā skat. spriedumu Komisija/Grieķija, C-415/03, EU:C:2005:287, 42. punkts).

161 Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, pirmā pamata pirmā daļa attiecībā uz pirmo atbalsta pasākumu ir jānoraida kā nepamatota.

– Par trešo daļu – kļūdu vērtējumā attiecībā uz nosacījumu par to, ka pastāv konkurences izkropļojums un ietekme uz tirdzniecību starp dalībvalstīm (lieta T-233/11)

162 Pirmkārt, Grieķijas Republika apgalvo, ka ir pārkāptas normas par konkrētā tirgus noteikšanu konkurences tiesībās, jo Komisija tajā esot ietvērusi atradnēs esošos metālus. Pēc tās uzskatiem, tā kā apstrīdētās pārdošanas brīdī no visām attiecīgajām raktuvēm vienīgās raktuves, kuras darbojās, bija *Stratoni* raktuves un tajās tika iegūtas tikai svina un cinka rūdas, minētā pārdošana attiecās vienīgi uz šo rūdu tirgu.

163 Otrkārt, Grieķijas Republika apstrīd apstrīdētā lēmuma preambulas 110. apsvērumā izklāstīto Komisijas konstatējumu, ka cinka, vara, svina, zelta un sudraba ieguves darbības tiek veiktas vienpadsmit dalībvalstīs, ja neskaita pašu Grieķiju, un ka visā Savienībā notiek tirdzniecība ar šiem ražojumiem. Šis konstatējums var attiekties tikai uz metālu tirgu, kas nav pareizais konkrētais tirgus. Savukārt konkurējošie svina un cinka rūdu (pareizais konkrētais tirgus) ražotāji, kā norādīts ziņojumā ar nosaukumu "Olympias Marketing Study", esot konstatēti attiecīgi sešās un piecās no vienpadsmit Komisijas minētajām dalībvalstīm. Turklāt *Ellinikos Chrysos* ietekme uz konkurenci esot niecīga, jo gadā pēc apstrīdētās pārdošanas tās ražošanas apjoms esot atbildis tikai 0,2 % no cinka rūdas ieguves apjoma un 0,9 % no svina rūdas ieguves apjoma Eiropas tirgū. Visbeidzot, minētās pārdošanas rezultātā esot pieaudzis minēto rūdu ražošanas apjoms Savienībā. Šīs rūdas atbilstot attiecīgi tikai 34 % un 54 % no potenciālā Savienības metalurģijas apjoma; deficītu aizpildot imports no valstīm, kuras neietilpst Savienībā. Tādēļ šī pārdošana esot sekmējusi, nevis izkropļojusi Eiropas ražotāju konkurētspēju.

164 Komisija apstrīd Grieķijas Republikas argumentus.

165 Vispirms ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru valsts atbalsta jomā abi LESD 107. panta 1. punkta piemērošanas nosacījumi par ietekmi uz tirdzniecību starp dalībvalstīm un par konkurences izkropļošanu parasti ir nedalāmi saistīti. It īpaši, ja valsts piešķirtais finansiālais atbalsts nostiprina kāda uzņēmuma stāvokli salīdzinājumā ar citiem konkurējošiem uzņēmumiem Kopienas iekšējā tirdzniecībā, ir jāuzskata, ka atbalsts ir ietekmējis minēto tirdzniecību (skat. spriedumu, 2009. gada 30. aprīlis, Komisija/Itālija un *Wam*, C-494/06 P, EU:C:2009:272, 52. punkts un tajā minētā judikatūra).

166 Turklāt saskaņā ar pastāvīgo judikatūru, izvērtējot LESD 107. panta 1. punkta piemērošanas nosacījumus, Komisijai nav jāpierāda atbalsta reāla ietekme uz tirdzniecību starp dalībvalstīm un faktiska konkurences izkropļošana, bet gan tikai jāpārbauda, vai atbalsts var ietekmēt šo tirdzniecību un izkropļot konkurenci (spriedumi, 2004. gada 29. aprīlis, Itālija/Komisija, C-372/97, Krājums, EU:C:2004:234, 44. punkts, un 2005. gada 15. decembris, *Unicredito Italiano*, C-148/04, Krājums, EU:C:2005:774, 54. punkts).

167 Atbalsta nesaderīgums ar iekšējo tirgu galīgi ir jākonstatē tad, ja tas ir varējis vai var ietekmēt Kopienas iekšējo tirdzniecību un radīt tajā pastāvošās konkurences izkropļojumu (spriedums *Unicredito Italiano*, minēts 166. punktā, EU:C:2005:774, 55. punkts).

168 Šajā lietā Komisija apstrīdētā lēmuma preambulas 110. apsvērumā ir norādījusi, ka *Ellinikos Chrysos* darbības nozare, proti, cinka, vara, svina, zelta un sudraba ieguves nozare, attiecās uz ražojumiem, kuriem iekšējā tirgū bija plaša aprite, ka minētā darbība tika veikta vienpadsmit dalībvalstīs, ka šis atbalsts radīja minētajai sabiedrībai priekšrocību pār konkurentiem un, noslēgumā, ka pastāvēja konkurences izkropļošanas un ietekmes uz tirdzniecību starp dalībvalstīm risks.

169 Grieķijas Republikas argumenti, kuru mērķis ir apstrīdēt Komisijas izraudzīto konkrētā tirgus definīciju, neļauj atspēkot šī secinājuma pamatotību. Pietiek ar to, ka Komisija pierāda, ka apstrīdētais atbalsts var ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm un izkropļo vai draud izkropļot konkurenci, un attiecīgais tirgus nav jānosaka (skat. spriedumu, 2010. gada 15. jūnijs, *Mediaset*/Komisija, T-177/07, Krājums, EU:T:2010:233, 146. punkts un tajā minētā judikatūra).

170 Runājot par Grieķijas Republikas argumentu par pirmā atbalsta pasākuma iespējamo konkurenci veicinošo raksturu, kas balstīts uz izejvielu nepietiekamību Eiropas tirgū, šis arguments ir jānoraida, jo tas ir neefektīvs. Pieņemot, ka tas būtu pierādīts, šāds pierādījums nevar atsvērt konkurences izkropļošanas risku, kādu izraisa *Ellinikos Chrysos* tirgus stāvokļa nostiprināšana minētā pasākuma pieņemšanas dēļ, jo, kā ir atgādināts šī sprieduma 166. un 167. punktā, Komisijai nav jāpierāda atbalsta reāla ietekme uz tirdzniecību starp dalībvalstīm un faktiska konkurences izkropļošana.

171 Lai gan rūdu ražošanas apjoma ziņā Eiropas tirgū pastāv deficīts, *Ellinikos Chrysos* jebkurā gadījumā būtu guvusi konkurences priekšrocību salīdzinājumā ar pārējiem ieguves rūpniecības uzņēmumiem, ja tā iekšējā tirgū konkurētu ar pārējiem ieguves rūpniecības uzņēmumiem, jo tai nav jāimportē minētās rūdas.

172 Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, pirmā pamata trešā daļa attiecībā uz pirmo atbalsta pasākumu ir jānoraida kā nepamatota.

Par otro atbalsta pasākumu

– Par pirmo daļu – kļūdu vērtējumā attiecībā uz nosacījumu par priekšrocības esamību (lietas T-233/11 un T-262/11)

173 Prasītājas apgalvo, ka apstrīdētajai pārdošanai piemērotais atbrīvojums no nodokļiem bija mazāks par *de minimis* robežu valsts atbalsta jomā. Šajā ziņā, pirmkārt, nodoklis par īpašuma tiesību maiņu esot aprēķināts, kļūdaini pamatojoties uz attiecīgo zemesgabalu vērtību, proti, pamatojoties uz summu 6 miljonu euro apmērā; tas esot skaitlis, ko patvaļīgi norādījusi *European Goldfields*. Otrkārt, ieguves tiesību cesijas nodoklis esot aprēķināts, kļūdaini pamatojoties uz *Kassandra* raktuvju kopējo vērtību, nevis tikai uz ieguves tiesību vērtību, pretēji tam, kas paredzēts Grieķijas Ieguves rūpniecības kodeksa 173. panta 1. punktā, kurā derīgo izrakteņu ieguves vietu vērtība ir izslēgta no šī nodokļa aprēķina bāzes.

174 *Ellinikos Chrysos* piebilst, ka nodoklis par īpašuma tiesību maiņu, ņemot vērā, ka apstrīdētais līgums nebija galīgs, nebija jāmaksā, jo minētā līguma 3. un 4. pantā pārņēmējam ir paredzēts pienākums sagatavot uzņēmuma plānu; tāds nav iesniegts.

175 Komisija šos argumentus noraida.

176 Vispirms ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru pasākums, ar kuru valsts iestādes atsevišķiem uzņēmumiem piešķir atbrīvojumu no nodokļiem, kas, kaut arī neietver valsts līdzekļu pārskaitījumu, nostāda saņēmējus finansiāli izdevīgākā stāvoklī nekā pārējos nodokļu maksātājus, ir valsts atbalsts LESD 107. panta 1. punkta izpratnē (spriedumi, 1994. gada 15. marts, *Banco Exterior de España*,

C-387/92, Krājums, EU:C:1994:100, 14. punkts; 1999. gada 19. maijs, Itālija/Komisija, C-6/97, Krājums, EU:C:1999:251, 16. punkts, un 2006. gada 22. jūnijs, Beļģija un *Forum 187*/Komisija, C-182/03 un C-217/03, Krājums, EU:C:2006:416, 87. punkts).

177 Šajā lietā apstrīdētā lēmuma preambulas 118. apsvērumā Komisija ir paudusi uzskatu, ka, veicot apstrīdēto pārdošanu, bija jāmaksā divi dažādi nodokļi, proti, pirmkārt, nodoklis par *Kassandra* raktuvju īpašumtiesību nodošanu, kas saskaņā ar Grieķijas Ieguves rūpniecības kodeksu atbilda 5 % no minēto raktuvju pārdošanas cenas, un, otrkārt, nodoklis par attiecīgo zemesgabalu īpašumtiesību nodošanu, kas atbilda no 7 līdz 9 % no to pārdošanas cenas.

178 Attiecībā uz otro nodokli, kā izklāstīts šī sprieduma 125.–132. punktā, prasītājām nav izdevies pierādīt, ka Komisija būtu pieļāvusi kļūdas attiecīgo zemesgabalu vērtības aprēķinā. Tātad arī minētā nodokļa apmērs, kas aprēķināts, pamatojoties uz šo bāzi, un kas atbilst 0,54 miljoniem euro (skat. apstrīdētā lēmuma preambulas 124. apsvērumu), nav kļūdains. Šis apmērs pārsniedz maksimālo robežu EUR 100 000 apmērā attiecībā uz *de minimis* atbalstu, kas paredzēta Komisijas 2001. gada 12. janvāra Regulā (EK) Nr. 69/2001 par EK Līguma 87. un 88. panta piemērošanu *de minimis* atbalstam (OV L 10, 30. lpp.), kura bija spēkā apstrīdētās pārdošanas brīdī. No tā izriet, ka apstrīdētajā lēmumā nav pieļautas kļūdas saistībā ar atbalsta elementa esamību attiecībā uz atbrīvojumu no pienākuma maksāt nodokli par minēto zemesgabalu īpašumtiesību nodošanu.

179 Par šo secinājumu nevar radīt šaubas Grieķijas Republikas arguments, ka attiecīgos zemesgabalus nav iespējams izmantot citiem mērķiem kā vien ieguves rūpniecības darbībai. Kā izklāstīts šī sprieduma 126. punktā, ir jāuzskata, ka minētajiem zemesgabaliem ir pašiem sava papildu vērtība salīdzinājumā ar attiecīgajām raktuvēm un to pārdošanai nevar tikt nepiemērots attiecīgo nodokļu maksāšanas pienākums.

180 Tā kā šī sprieduma 107.–109. punktā ir konstatēts, ka Komisija nav pieļāvusi kļūdu, novērtēdama *Kassandra* raktuvju vērtību, tad arī ir jāsecina, ka tā nodokļa apmēra aprēķinā, kas jāmaksā par minēto raktuvju īpašumtiesību nodošanu un ko *Ellinikos Chrysos* nav maksājusi saskaņā ar apstrīdētā līguma 5. panta trešo daļu un 9. panta 5. punktu, tāpat nav pieļautas kļūdas.

181 Šāds atbrīvojums, kas paredzēts likuma normā, proti, 52. pantā Grieķijas Likumā Nr. 3220/2004, ar ko ratificēts apstrīdētais līgums, ir pasākums, kurā vainojama valsts un kurš vienlaikus ietver priekšrocību aktīvu, kas ir apstrīdētās pārdošanas priekšmets, pārņēmējam un līdzekļu zudumu valsts budžetam.

182 Tiktāl, ciktāl Grieķijas Republika atsaucas uz faktu, ka tikai uz "ieguves tiesību nodošanu" varēja attiekties nodoklis atbilstoši Grieķijas ieguves rūpniecības tiesībām (Grieķijas Ieguves rūpniecības kodeksa 173. panta 1. punkts), minētais arguments ir jāatzīst par nepieņemamu saskaņā ar šī sprieduma 137. punktā norādīto judikatūru.

183 Ir jānoraida arī *Ellinikos Chrysos* arguments, saskaņā ar kuru nodoklis par īpašuma tiesību maiņu nebija jāmaksā, jo apstrīdētais līgums nebija galīgs. Pirmkārt, ne no vienas minētā līguma normas neizriet, ka tam būtu pagaidu raksturs vai ka šis līgums nebūtu galīgs. Otrkārt, *Ellinikos Chrysos* norādītajās normās (minētā līguma 3. un 4. pantā) ir paredzētas vienīgi līguma izbeigšanas klauzulas, kuras ļauj izbeigt tā sekas, bet neliedz tās radīt. Treškārt, šī līguma 9. pantā ir skaidri paredzēts, ka līgums stājas spēkā, sākot ar likuma, ar ko tas ratificēts, publikācijas dienu *Grieķijas Republikas Oficiālajā Vēstnesī*.

184 Ņemot vērā iepriekš minēto, pirmā pamata pirmā daļa ir jānoraida arī attiecībā uz otro atbalsta pasākumu.

– Par otro daļu – kļūdu vērtējumā attiecībā uz nosacījumu par to, ka pastāv konkurences izkropļojums un ietekme uz tirdzniecību starp dalībvalstīm (lieta T-233/11)

185 Grieķijas Republika, būtībā norādīdama uz argumentiem, kas izvirzīti saistībā ar pirmā pamata trešo daļu attiecībā uz pirmo atbalsta pasākumu, apstrīd, ka pastāvētu konkurences izkropļojuma draudi saistībā ar otro atbalsta pasākumu.

186 Tā kā otrais atbalsta pasākums ir pakārtots pirmajam atbalsta pasākumam un tā kā attiecībā uz pirmo atbalsta pasākumu ir jāuzskata, ka nosacījums par to, ka pastāv konkurences izkropļojums un ietekme uz tirdzniecību starp dalībvalstīm, ir izpildīts, tad ir jāuzskata, ka tas ir izpildīts arī saistībā ar otro atbalsta pasākumu to pašu iemeslu dēļ, kuri sniegti, atbildot uz argumentiem, kas izvirzīti saistībā ar pirmā pamata trešo daļu par pirmo atbalsta pasākumu, un kuri minēti šī sprieduma 165.–172. punktā.

Par otro pamatu – Regulas Nr. 659/1999 14. panta 1. punkta otrā teikuma kļūdainu interpretāciju un piemērošanu un samērīguma, lojālas sadarbības, tiesiskās noteiktības un tiesiskās paļāvības aizsardzības principu pārkāpumu (lieta T-233/11)

187 Grieķijas Republika, atgādinādama Regulas Nr. 659/1999 14. panta 1. punkta otrā teikuma tekstu, kā arī Komisijas 2005. gada 7. jūnija dokumenta, kura nosaukums ir "Valsts atbalsta rīcības plāns – Mazāks un mērķtiecīgāks valsts atbalsts: plāns valsts atbalsta reformai 2005.–2009. gadam" (COM (2005) 107, galīgā redakcija) saturu, apstrīd tiesiskumu Komisijas lēmumam prasīt atbalsta atgūšanu, jo ar šo atbalstu esot pārsniegtas tās diskrecionārās varas robežas un esot pārkāpti samērīguma, lojālas sadarbības un tiesiskās paļāvības aizsardzības principi. Šajā ziņā tā uzsver, ka prasība atgūt 15,34 miljonus euro varot apturēt tiešos ieguldījumus Grieķijā 850 miljonu euro apmērā, tādējādi samazinot ekonomikas izaugsmi un konkurenci, nevis tās nostiprinot lielas ekonomiskās krīzes laika posmā šajā valstī. Tātad Komisija esot pieļāvusi kļūdu, līdzsvarojot konkurences izkropļojuma draudus ar labvēlīgo ietekmi, kāda ir darbības turpināšanai attiecīgajās raktuvēs, tādējādi pārkāpjot iepriekš minētos principus.

188 Komisija apstrīd šos argumentus.

189 Vispirms ir jāatgādina, ka Regulas Nr. 659/1999 14. panta 1. punkts ir izteikts šādā redakcijā:

"Kad nelikumīga atbalsta gadījumos tiek pieņemti negatīvi lēmumi, Komisija izlemj, ka attiecīgā dalībvalsts veic visus vajadzīgos pasākumus, lai atgūtu atbalstu no saņēmēja [..]. Komisija neprasa atbalsta atgūšanu, ja tas būtu pretrunā [..] kād[am] [Savienības] tiesību vispārēj[am] princip[am]."

190 Turklāt ir jāatgādina, ka nelikumīga atbalsta atcelšana, to atgūstot, ir tā nelikumības konstatējuma loģiskas sekas, jo nelikumīgi piešķirta atbalsta atgūšana ir vērsta uz to, lai varētu tikt atjaunots agrākais stāvoklis, saņēmējam zaudējot priekšrocību, ko tas faktiski guvis salīdzinājumā ar konkurentiem. Ar atbalsta atmaksu tā saņēmējs zaudē priekšrocību, kādu tas iepriekš guvis tirgū salīdzinājumā ar konkurentiem, un tiek atjaunots stāvoklis, kāds bijis pirms atbalsta izmaksas (šajā ziņā skat. spriedumu, 2012. gada 29. marts, Komisija/Itālija, C-243/10, Krājums, EU:C:2012:182, 35. punkts un tajā minētā judikatūra).

191 No šīs atgūšanas funkcijas arī izriet, ka kopumā, izņemot izņēmuma apstākļus, Komisija nevar pārkāpt savu diskrecionāro varu, prasot dalībvalstij atgūt summas, kas piešķirtas nelikumīga atbalsta veidā, jo tā tikai atjauno agrāko stāvokli (spriedums, 2009. gada 9. septembris, *Diputación Foral de Álava* u.c./Komisija, no T-227/01 līdz T-229/01, T-265/01, T-266/01 un T-270/01, Krājums, EU:T:2009:315, 373. punkts).

192 Pirmām kārtām, saistībā ar apgalvojumu par samērīguma principa pārkāpumu šis princips, protams, nozīmē, ka Savienības iestāžu akti nedrīkst pārsniegt to, kas ir piemērots un nepieciešams, lai sasniegtu izvirzīto mērķi; ja ir izvēles iespēja starp vairākiem piemērotiem pasākumiem, ir jāizvēlas vismazāk ierobežojošais (spriedums *Diputación Foral de Álava* u.c./Komisija, minēts 191. punktā, EU:T:2009:315, 374. punkts).

193 Tomēr nelikumīga atbalsta atgūšana, ja tās mērķis ir atjaunot agrāko stāvokli, būtībā nevar tikt uzskatīta par nesamērīgu pasākumu, ņemot vērā mērķus, kādi ir Līguma normām valsts atbalsta jomā (skat. spriedumu *Diputación Foral de Álava* u.c./Komisija, minēts 191. punktā, EU:T:2009:315, 372. punkts un tajā minētā judikatūra).

194 Šajā lietā ir jākonstatē, ka Grieķijas Republika tikai norāda uz samērīguma principu, nepaskaidrodama, kā tieši tas būtu pārkāpts, lai gan šī sprieduma 192. un 193. punktā atgādinātajos principos ir ietverti īpaši pārliecinoši argumenti. Tātad šis iebildums ir jānoraida kā nepieņemams, ievērojot judikatūru, saskaņā ar kuru 1991. gada 2. maija Vispārējās tiesas Reglamenta 44. panta 1. punkta c) apakšpunktā ir prasīts "kopsavilkums par [..] pamatiem"; šāda prasība ir paredzēta arī attiecībā uz iebildumiem, kas izvirzīti, lai pamatotu kādu prasības pamatu (šajā ziņā skat. spriedumu, 2012. gada 25. oktobris, *Arbos* /Komisija, T-161/06, EU:T:2012:573, 22. punkts un tajā minētā judikatūra), un ar vienkāršu norādi uz Savienības tiesību principu, nenorādot faktiskos un tiesiskos apstākļus, uz kādiem šis apgalvojums ir balstīts, nav izpildītas šī reglamenta 44. panta 1. punkta c) apakšpunktā izvirzītās prasības (šajā ziņā skat. spriedumu, 2009. gada 2. septembris, *El Morabit*/Padome, T-37/07 un T-323/07, EU:T:2009:296, 27. punkts).

195 Otrām kārtām, runājot par apgalvojumu par tiesiskās paļāvības aizsardzības principa pārkāpumu, atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai tiesības pamatoties uz minēto principu ir ikvienam, kam kāda Savienības iestāde ir radījusi pamatotas cerības, dodama konkrētus solījumus (skat. spriedumu, 2011. gada 21. jūlijs, *Alcoa Trasformazioni*/Komisija, C-194/09 P, Krājums, EU:C:2011:497, 71. punkts un tajā minētā judikatūra). Šādi solījumi ir jebkādā veidā sniegta precīza, beznosacījumu un saskanīga informācija, kas iegūta no pilnvarotiem un uzticamiem avotiem. Turpretī neviens nevar atsaukties uz šī principa pārkāpumu, ja administrācija tam nav sniegusi konkrētus solījumus (skat. spriedumu, 2006. gada 14. februāris, *TEA-CEGOS* u.c./Komisija, T-376/05 un T-383/05, Krājums, EU:T:2006:47, 88. punkts un tajā minētā judikatūra).

196 No šī principa, kas atbilstoši Regulas Nr. 659/1999 14. pantam ir īpaši piemērojams valsts atbalsta kontroles jomā, izriet, ka uz atbalsta saņēmēja tiesiskās paļāvības aizsardzību var atsaukties ar nosacījumu, ka tam ir doti pietiekami konkrēti solījumi, kuri izriet no pozitīvas Komisijas darbības un kas tam ļauj uzskatīt, ka pasākums nav valsts atbalsts LESD 107. panta 1. punkta izpratnē (spriedums, 2009. gada 30. novembris, Francija/Komisija, T-427/04 un T-17/05, Krājums, EU:T:2009:474, 261. punkts). Savukārt, ja Komisija nav paudusi skaidru nostāju par pasākumu, kas tai ir ticis paziņots, ar iestādes klusēšanu, pamatojoties uz uzņēmuma, kas saņēmis valsts atbalstu, tiesiskās paļāvības aizsardzības principu, nevar tikt liegts to atgūt (šajā ziņā skat. spriedumu, 2004. gada 11. novembris, *Demesa* un *Territorio Histórico de Álava*/Komisija, C-183/02 P un C-187/02 P, Krājums, EU:C:2004:701, 44. punkts).

197 Protams, nevar tikt izslēgta iespēja, ka nelikumīga atbalsta saņēmējs atsaucas uz ārkārtas apstākļiem, kas varēja leģitīmi pamatot viņa paļāvību uz minētā atbalsta likumību, un līdz ar to viņam nevar tikt liegts iebilst pret tā atgūšanu (šajā ziņā skat. spriedumus, 1998. gada 15. septembris, *BFM* un *EFIM* /Komisija, T-126/96 un T-127/96, Krājums, EU:T:1998:207, 70. punkts; 2003. gada 5. augusts, *P & O European Ferries (Vizcaya)* un *Diputación Foral de Vizcaya*/Komisija, T-116/01 un T-118/01, Krājums, EU:T:2003:217, 201. un 204. punkts, un Francija/Komisija, minēts 196. punktā, EU:T:2009:474, 263. punkts).

198 Savukārt dalībvalsts, kuras iestādes ir piešķirušas atbalstu, pārkāpdamas LESD 108. pantā paredzētās procesuālo tiesību normas, nedrīkst atsaukties uz atbalsta saņēmēju tiesisko paļāvību, lai izvairītos no pienākuma veikt vajadzīgos pasākumus, lai izpildītu Komisijas lēmumu, kurā tai dots rīkojums atgūt atbalstu. Šādas iespējas atzīšana nozīmētu, ka LESD 107. un 108. panta normas faktiski zaudētu jebkādu lietderīgo iedarbību, jo valsts iestādes tādējādi varētu pamatoties pašas uz savu prettiesisko rīcību, apšaubīdamas to lēmumu efektivitāti, kurus Komisija pieņēmusi atbilstoši šīm Līguma normām (spriedumi, 1990. gada 20. septembris, Komisija/Vācija, C-5/89, Krājums, EU:C:1990:320, 17. punkts, un 2004. gada 1. aprīlis, Komisija/Itālija, C-99/02, Krājums, EU:C:2004:207, 20. punkts). Minētā dalībvalsts to pašu iemeslu dēļ arī nevar atsaukties uz tiesiskās noteiktības principu (spriedums, 1994. gada 14. septembris, Spānija/Komisija, no C-278/92 līdz C-280/92, Krājums, EU:C:1994:325, 76. punkts).

199 Tādējādi Grieķijas Republika nav tiesīga atsaukties uz tiesiskās paļāvības aizsardzības principu, iebilstot pret atbalsta atgūšanu, jo tā ir piešķīrusi šo atbalstu, pārkāpdama LESD 108. pantā paredzētās procesuālo tiesību normas.

200 Trešām kārtām, attiecībā uz apgalvojumu par lojālas sadarbības principa pārkāpumu no LES 4. panta 3. punkta izriet, ka atbilstoši minētajam principam Savienība un dalībvalstis ar patiesu savstarpēju cieņu palīdz cita citai, lai nodrošinātu to pienākumu izpildi, kas izriet no Līgumiem.

201 No lojālas sadarbības principa ir secināts, ka dalībvalstij, kam ir adresēts lēmums, kurā tai ir noteikts pienākums atgūt nelikumīgo atbalstu, ir jāveic visi pasākumi, ar ko var tikt nodrošināta minētā lēmuma izpilde, lai panāktu faktisku pienākošos summu atgūšanu (šajā ziņā skat. spriedumu, 2012. gada 29. marts, Komisija/Itālija, C-243/10, EU:C:2012:182, 35. punkts un tajā minētā judikatūra). Uz šo principu toties nevar atsaukties, lai atbrīvotu dalībvalsti no minētā atbalsta atgūšanas.

202 Kā atgādināts šī sprieduma 190. punktā, nelikumīga atbalsta atcelšana, to atgūstot, ir tā nelikumības konstatējuma loģiskas sekas, jo nelikumīgi piešķirta atbalsta atgūšana ir vērsta uz iespēju atjaunot agrāko stāvokli. Turklāt saskaņā ar Regulas Nr. 659/1999 14. pantu Komisijai ir jādod rīkojums dalībvalstij veikt visus pasākumus, kas vajadzīgi nelikumīgā atbalsta atgūšanai, ja Komisija konstatē, ka šis atbalsts nav saderīgs ar iekšējo tirgu, izņemot, ja tā atgūšana būtu pretrunā kādam Savienības tiesību vispārējam principam. Citiem vārdiem sakot, saistībā ar pienākumu lojāli sadarboties, kas savstarpēji saista Komisiju un dalībvalstis, īstenojot Līguma normas valsts atbalsta jomā, attiecīgajai dalībvalstij pat ir pienākums aprēķināt precīzu atgūstamā atbalsta apmēru (šajā ziņā skat. spriedumu, 2014. gada 16. jūlijs, Grieķija/Komisija, T-52/12, EU:T:2014:677, 197. punkts un tajā minētā judikatūra).

203 Tātad ir jāuzskata, ka Grieķijas Republika nevar atsaukties uz lojālas sadarbības principu, lai izvairītos no pienākuma veikt vajadzīgos pasākumus, lai izpildītu Komisijas lēmumu, kurā tai ir dots rīkojums atgūt atbalstu.

204 Turklāt Grieķijas Republika nevar balstīties uz Komisijas dokumentu, kura nosaukums ir "Valsts atbalsta rīcības plāns – Mazāks un mērķtiecīgāks valsts atbalsts: plāns valsts atbalsta reformai 2005.–2009. gadam" saistībā ar šo prasības pamatu. Šajā ziņā pietiek konstatēt, ka minētais dokuments – kā pareizi norāda Komisija – ir tikai plāns tās politikas attīstībai valsts atbalsta jomā, kurš tai nevar būt saistošs saskaņā ar LESD 107. pantu un instrumentiem, ar ko precīzi tiek īstenota minētā politika, piemēram, grupu atbrīvojumu regulām vai regulām par atbalstu maziem un vidējiem uzņēmumiem, reģionālo ieguldījumu atbalstu vai atbalstu nodarbinātībai, kā arī tās pieņemtām pamatnostādnēm un pamatprincipiem.

205 Turklāt tiktāl, ciktāl Grieķijas Republika norāda uz apstākli, ka nelikumīgā atbalsta iespējamā atgūšana varētu izraisīt tiešu ieguldījumu zudumu šajā valstī, ir jāuzskata, ka šo apstākli, pieņemot, ka tas būtu pierādīts, Komisija būtu varējusi ņemt vērā vērtējumā par šī atbalsta saderību ar iekšējo tirgu atbilstoši

LESD 107. panta 2. un 3. punktam vai pamatnostādnēm par reģionālo ieguldījumu atbalstu, par atbalstu vides aizsardzībai vai par atbalstu nodarbinātībai. Tomēr Grieķijas Republika neapgalvo, ka Komisija būtu pārkāpusi minētās normas.

206 Ņemot vērā visu iepriekš izklāstīto, ir jānoraida Grieķijas Republikas izvirzītais otrais prasības pamats.

Par trešo pamatu – nepietiekamu un pretrunīgu pamatojumu un LESD 296. panta pārkāpumu (lieta T-233/11)

207 Grieķijas Republika kritizē apstrīdētā lēmuma pamatojumu attiecībā uz četriem būtiskiem punktiem.

208 Pirmkārt, Grieķijas Republika uzskata, ka Komisija apstrīdētā lēmuma preambulas 105.–107. apsvērumā nav pietiekami pamatojusi pirmā atbalsta pasākuma esamību, jo tā nav paskaidrojusi, kādā ziņā tikai privātie līdzekļi, ko *Ellinikos Chrysos* tieši samaksājusi *TVX Hellas*, ir Grieķijas valsts līdzekļu tiešs vai netiešs zaudējums, kurā var tikt vainota Grieķijas valsts.

209 Otrkārt, Grieķijas Republika apgalvo, ka Komisija apstrīdētā lēmuma preambulas 117. un 123. apsvērumā nav pietiekami pamatojusi otrā atbalsta pasākuma esamību un iemeslus, kuru dēļ tā bija uzskatījusi, ka ir jāmaksā gan nodoklis par *Kassandra* raktuvju īpašumtiesību nodošanu, gan nodoklis par attiecīgo zemesgabalu īpašumtiesību nodošanu, nevis tikai pirmais minētais nodoklis, nepaužot pati savu nostāju šajā jautājumā.

210 Treškārt, Grieķijas Republika norāda, ka Komisija apstrīdētā lēmuma preambulas 126. apsvērumā nav paskaidrojusi, kādēļ *de minimis* noteikums nevarētu atsevišķi attiekties uz katru no tajā noteiktajiem atbalsta pasākumiem.

211 Ceturtkārt, Grieķijas Republika vaino Komisiju pretrunīgos un neprecīzos vērtējumos attiecībā uz raktuvju vērtības aplēsi un ekspertīzes atzinuma novērtējumu selektīvu ņemšanu vērā, it īpaši saistībā ar:

— *Olympiada* raktuvju negatīvo vērtību, pamatodamās pati uz saviem vērtējumiem, kuri ir pretēji zinātnei un ētikai attiecībā uz iespēju raktuvju izstrādātājam tās darbināt vai nedarbināt, atkarībā no tā, vai zelta kurss ir izdevīgs vai nē (apstrīdētā lēmuma preambulas 69. apsvērums);

— to, ka nav ņemtas vērā nodarbinātības un vides aizsardzības un *Stratoni* raktuvju turēšanas bezdarbībā izmaksas, atšķirībā no tā, ka šīs izmaksas ir ņemtas vērā attiecībā uz *Olympiada* raktuvēm, lai gan apstrīdētās pārdošanas brīdī šīs abas raktuves nedarbojās (apstrīdētā lēmuma preambulas 77. apsvērums);

— to, ka 1995. gada pārdošanas cena ir ņemta vērā, aprēķinot zemesgabalu vērtību, bet nav ņemta vērā, aprēķinot apstrīdētās pārdošanas kopējo cenu (apstrīdētā lēmuma preambulas 54.–57., 86. un 87. apsvērums);

— konkrētā tirgus un tā ģeogrāfiskā apmēra noteikšanu, ņemot vērā nošķirumu starp šajās raktuvēs reāli saražotajiem metāliem un rūdām.

212 Komisija apstrīd Grieķijas Republikas argumentus.

213 No pastāvīgās judikatūras izriet, ka LESD 296. pantā paredzētā pienākuma norādīt pamatojumu apjoms ir atkarīgs no attiecīgā akta rakstura un no apstākļiem, kādos tas ir pieņemts. Pamatojumam ir skaidri un nepārprotami jāatklāj tiesību akta izdevējas iestādes motivācija tādējādi, lai ļautu, pirmkārt, Savienības tiesai veikt likumības pārbaudi un, otrkārt, ieinteresētajām personām uzzināt veiktā pasākuma iemeslus, lai tās varētu aizstāvēt savas tiesības un pārbaudīt, vai lēmums ir labi pamatots.

Nav prasīts pamatojumā ietvert visus faktiskos un tiesiskos apstākļus, kuriem ir nozīme, jo jautājums, vai akta pamatojums atbilst LESD 296. panta prasībām, ir jāizvērtē, ievērojot ne tikai šī akta formulējumu, bet arī tā kontekstu, kā arī visu tiesību normu kopumu, kuras reglamentē attiecīgo jomu (spriedumi, 1998. gada 2. aprīlis, Komisija/*Sytraval* un *Brink's France*, C-367/95 P, Krājums, EU:C:1998:154, 63. punkts, un 2011. gada 30. novembris, *Sniace*/Komisija, T-238/09, EU:T:2011:705, 37. punkts). It īpaši Komisijai nav jāpauž nostāja par visiem argumentiem, ko valsts atbalsta kontroles procedūrā tajā izvirzījušas ieinteresētās personas. Pietiek ar to, ka Komisija izklāsta faktus un juridiskos apsvērumus, kam ir būtiska nozīme lēmuma struktūrā (spriedumi, 2008. gada 1. jūlijs, *Chronopost* un *La Poste*/*UFEX* u.c., C-341/06 P un C-342/06 P, Krājums, EU:C:2008:375, 96. punkts, un 2010. gada 3. marts, *Freistaat Sachsen* u.c./Komisija, T-102/07 un T-120/07, Krājums, EU:T:2010:62, 180. punkts).

214 Turklāt ir jāatgādina, ka pienākums norādīt pamatojumu ir būtiska formas prasība, kas ir jānošķir no jautājuma par pamatojuma pamatotību, kurš attiecas uz apstrīdētā akta tiesiskumu pēc būtības (spriedums, 2001. gada 22. marts, Francija/Komisija, C-17/99, Krājums, EU:C:2001:178, 35. punkts). No tā izriet, ka tiktāl, ciktāl prasītāju iebildumu mērķis ir apstrīdēt apstrīdētā lēmuma pamatotību minētajos jautājumos, kuri turklāt jau ir izskatīti saistībā ar šīs prasības pirmo pamatu, ir jāuzskata, ka saistībā ar šo pamatu tiem nav nozīmes (šajā ziņā skat. spriedumu, 2006. gada 12. decembris, *Asociación de Estaciones de Servicio de Madrid* un *Federación Catalana de Estaciones de Servicio* /Komisija, T-95/03, Krājums, EU:T:2006:385, 107. punkts).

215 Tādējādi, pirmām kārtām, norādīdama uz apstrīdētā lēmuma preambulas 106. apsvēruma nepietiekamo pamatojumu, Grieķijas Republika patiesībā vēlas apstrīdēt pamatotību Komisijas vērtējumam attiecībā uz nosacījumu par valsts līdzekļiem un valsts vainojamību šajā atbalsta pasākumā. Tātad minētais arguments saistībā ar šo pamatu ir jāuzskata par neefektīvu. Katrā ziņā, kā izriet no šī sprieduma 208. punkta, Grieķijas Republika varēja uzzināt veiktā pasākuma iemeslus, lai varētu aizstāvēt savas tiesības un pārbaudīt, vai lēmums ir pamatots, un, kā izriet no šī sprieduma 146.–156. punkta, Vispārējā tiesa šajā ziņā varēja veikt apstrīdētā lēmuma likumības pārbaudi. Saskaņā ar šī sprieduma 213. un 214. punktā minēto judikatūru ir jāsecina, ka apstrīdētais lēmums šajā ziņā ir pietiekami pamatots.

216 Otrām kārtām, attiecībā uz otrā atbalsta pasākuma esamību un iemesliem, kuru dēļ Komisija bija uzskatījusi, ka ir jāmaksā gan nodoklis par *Kassandra* raktuvju īpašumtiesību nodošanu, gan nodoklis par attiecīgo zemesgabalu īpašumtiesību nodošanu, ir jānorāda, ka, pirmkārt, Komisija, atsaukdamās uz minēto raktuvju pozitīvo vērtību apstrīdētās pārdošanas brīdī, ir pietiekami paskaidrojusi iemeslus, kuru dēļ ir jāmaksā pirmais minētais nodoklis.

217 Otrkārt, apstrīdētā lēmuma preambulas 123. apsvērumā Komisija ir norādījusi, ka Grieķijas Republika ir atzinusi, ka nodoklis 7 % līdz 9 % apmērā faktiski tiek piemērots visos zemesgabalu pārdošanas gadījumos neatkarīgi no tā, vai jautājums ir par uzņēmuma aktīviem vai privātpersonu īpašumiem. Tajā pašā apsvērumā Komisija ir precizējusi, ka šajā ziņā tā ir saņēmusi divas vēstules ar pretrunīgu informāciju – vienu no Finanšu ministrijas (kuras kompetencē ir nodokļu joma) un otru no Vides ministrijas (kuras kompetencē ir ieguves rūpniecības jautājumi). Tomēr tā ir paskaidrojusi, ka ir darījusi šīs pretrunas zināmas arī Grieķijas iestādēm, bet nav saņēmusi galīgu atbildi. Tādēļ tā ir pamatojusies uz tās rīcībā esošo informāciju, it īpaši uz informatīvo vēstuli, ko tā saņēmusi no Finanšu ministrijas (dienests, kura kompetencē ir nodokļu joma), kurā ir atzīts, ka attiecībā uz apstrīdēto pārdošanu šāds nodoklis ir piemērojams.

218 No šī sprieduma 217. punkta izriet, ka Komisijas pamatojums – kura dēļ tā deva priekšroku vienai no nodokļu likmēm, nevis citai – skaidri izriet no apstrīdētā lēmuma, un tātad šī lēmuma pamatojums nav nepietiekams.

219 Trešām kārtām, attiecībā uz *de minimis* noteikuma piemērojamību vienam no abiem atbalsta pasākumiem Grieķijas Republika patiesībā vēlas šajā ziņā apšaubīt apstrīdētā lēmuma pamatotību, kas jau ir analizēta šī sprieduma 178. punktā. Tātad saistībā ar šo prasības pamatu ir jānoraida Grieķijas Republikas argumenti, kuros uz to norādīts.

220 Ceturtām kārtām, attiecībā uz, iespējams, pretrunīgajiem un neprecīzajiem vērtējumiem par raktuvju vērtības aplēsi un ekspertīzes atzinuma novērtējumu selektīvu ņemšanu vērā tiktāl, ciktāl Grieķijas Republika vēlas apstrīdēt Komisijas vērtējuma pamatotību, tās arguments ir neefektīvs saistībā ar šī prasības pamata analīzi. Turklāt, kā izriet no šī sprieduma 105.–109. punkta, pirmkārt, Grieķijas Republika šajā ziņā varēja aizstāvēties un, otrkārt, Vispārējā tiesa varēja veikt pārbaudi. Tātad ir jāsecina, ka apstrīdētā lēmuma preambulas 75. un 76. apsvērums ir pietiekami pamatoti.

221 Attiecībā uz *Stratoni* raktuvju uzturēšanas izmaksu iespējamo neņemšanu vērā apstrīdētajā lēmumā Grieķijas Republikas arguments sakrīt ar tās veikto *Kassandra* raktuvju vērtības aprēķina pamatotības apstrīdēšanu, kas it īpaši ir analizēta šī sprieduma 100.–102. punktā, un tātad šis arguments ir jānoraida kā neefektīvs saistībā ar šo prasības pamatu.

222 Saistībā ar 1995. gada pārdošanas cenas – nevis *Kassandra* raktuvju kopējās cenas – ņemšanu vērā, aprēķinot attiecīgo zemesgabalu vērtību, ir jākonstatē, ka šī argumenta mērķis patiesībā ir apstrīdēt Komisijas vērtējuma pamatotību; saistībā ar to ir jānorāda uz šī sprieduma 90.–109. un 116.–130. punktu, un tātad šis arguments ir neefektīvs saistībā ar šo prasības pamatu.

223 Visbeidzot, attiecībā uz kritēriju par ietekmi uz konkurenci un ietekmi uz tirdzniecību starp dalībvalstīm Tiesa ir precizējusi, ka pat tad, ja no apstākļiem, kādos atbalsts ir piešķirts, izriet, ka tas var ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm un izkropļot vai draudēt izkropļot konkurenci, Komisijai šie apstākļi vismaz ir jāmin lēmuma motīvu daļā (spriedumi, 2006. gada 6. septembris, Portugāle/Komisija, C-88/03, Krājums, EU:C:2006:511, 89. punkts, un Komisija/Itālija un *Wam*, minēts 165. punktā, EU:C:2009:272, 49. punkts).

224 Tomēr Komisijai nav jāanalizē nedz saņēmēja uzņēmuma valsts vai Eiropas tirgus daļas, nedz konkurējošo uzņēmumu stāvoklis, nedz arī attiecīgo preču un pakalpojumu tirdzniecības plūsmas starp dalībvalstīm, ja tā ir izklāstījusi, kā atbalsts izkropļo konkurenci un ietekmē tirdzniecību starp dalībvalstīm (šajā ziņā skat. spriedumus, 1998. gada 30. aprīlis, *Vlaams Gewest*/Komisija, T-214/95, Krājums, EU:T:1998:77, 67. punkts; 2005. gada 15. jūnijs, *Regione autonoma della Sardegna*/Komisija, T-171/02, Krājums, EU:T:2005:219, 85. punkts, un 2006. gada 6. septembris, Itālija un *Wam*/Komisija, T-304/04 un T-316/04, EU:T:2006:239, 64. punkts).

225 Kā izklāstīts šī sprieduma 169. punktā, Komisijai nebija sīki jāanalizē apstrīdētās pārdošanas brīdī faktiski saražotie vai eksportētie metāli, jo, lai izskatītu šo kritēriju, pietika, ka tā pierāda un pamato to, ka atbalsts ir nostiprinājis saņēmēja uzņēmuma tirgus stāvokli attiecībā uz darbību, kuru tas vēlējās veikt; Komisija to ir pierādījusi un pamatojusi apstrīdētā lēmuma preambulas 110. apsvērumā. Tādējādi ir jāuzskata, ka minētais lēmums šajā ziņā ir arī pietiekami pamatots.

226 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, šis prasības pamats ir jānoraida pilnībā.

Par ceturto pamatu – tiesību uz aizstāvību pārkāpumu, procesuālo tiesību pārkāpumu, pilnvaru nepareizu izmantošanu, kā arī labas pārvaldības principa pārkāpumu un objektīvas un rūpīgas izmeklēšanas pienākuma neizpildi (lieta T-262/11)

227 Saistībā ar šo pamatu *Ellinikos Chrysos* ar pirmo iebildumu apgalvo, ka ir pārkāptas tās tiesības uz aizstāvību, it īpaši tiesības piekļūt lietas materiāliem un tiesības tikt uzklausītai, un Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 41. pants, kas izriet no tā, ka nav atklāta sūdzības iesniedzēja identitāte – šis apstāklis tai esot svarīgs, gatavojoties aizstāvībai, – un no tā, ka ir apstrīdēta ticamība un leģitīmās intereses, uz ko šis sūdzības iesniedzējs varētu atsaukties.

228 Ar otro iebildumu *Ellinikos Chrysos* apstrīd Grieķijas Ieguves rūpniecības darbības uzraudzības iestādes atzīšanu par ieinteresēto personu, kas definēta Regulas Nr. 659/1999 1. panta h) punktā un pastāvīgajā judikatūrā, lai gan šai organizācijai pašai nav intereses, kuru šī atbalsta piešķiršana varētu ietekmēt.

229 Ar trešo iebildumu *Ellinikos Chrysos* norāda uz Komisijas pilnvaru nepareizu izmantošanu un labas pārvaldības principa pārkāpumu, kā arī rūpīgas un objektīvas izmeklēšanas pienākumu neizpildi; Komisija, izskatot lietas dalībnieku argumentus, sagrozīdama [*Ellinikos Chrysos*] argumentus un neņemdama vērā faktus, esot izmantojusi selektīvu, daļēju un patvaļīgu metodi. Argumenta pamatojumam tā norāda uz paziņojumu presei, ko Komisija ir publicējusi 2011. gada 23. februārī un kurā tā esot apliecinājusi, ka lēmums, ar ko konstatēta valsts atbalsta esamība, ir balstīts uz ekspertīzes atzinumu, kurā *Kassandra* raktuvju vērtība bija aplēsta 25 miljonu euro apmērā, lai gan minētā summa atbilda Komisijas veiktajai aplēsei. Komisija esot labojusi minēto paziņojumu presei pirmā paziņojuma tekstā, nesagatavojot atsevišķu kļūdu labojumu. Turklāt administratīvais process, neraugoties uz lietas materiālos esošajiem pietiekamajiem pierādījumiem, esot noritējis prettiesiski, neizpildot rūpīgas un objektīvas izmeklēšanas pienākumu un ignorējot nodoto aktīvu reālo vērtību.

230 Komisija apstrīd šos iebildumus.

231 Jāuzsver, ka nevienā no normām par valsts atbalsta kontroles procedūru atbalsta saņēmējam nav piešķirta īpaša loma salīdzinājumā ar citām ieinteresētajām personām. Turklāt valsts atbalsta kontroles procedūra nav procedūra, kas tiek sākta "pret" atbalsta saņēmēju, kas nozīmētu, ka atbalsta saņēmējs varētu balstīties uz tik plašām tiesībām kā tiesības uz aizstāvību. Tomēr, lai arī atbalsta saņēmējam nav tiesvedības dalībnieka statusa, judikatūrā tam tiek atzītas atsevišķas procesuālas tiesības, kuru mērķis ir ļaut šim saņēmējam sniegt informāciju Komisijai un paust savus argumentus (spriedums *Scott* /Komisija, minēts 130. punktā, EU:T:2003:113, 54. punkts).

232 Šī judikatūra būtībā ieinteresētajām personām saskaņā ar LESD 108. panta 2. punktu uzsāktajā administratīvajā procesā piešķir Komisijas informācijas avota lomu (spriedumi, 1996. gada 22. oktobris, *Skibsværftsforeningen* u.c./Komisija, T-266/94, Krājums, EU:T:1996:153, 256. punkts, un 1998. gada 25. jūnijs, *British Airways* u.c./Komisija, T-371/94 un T-394/94, Krājums, EU:T:1998:140, 59. punkts).

233 *Ellinikos Chrysos* kā labuma guvēja attiecīgajos pasākumos tika aicināta sniegt apsvērumus, un tā varēja paust viedokli par Komisijas un attiecīgās dalībvalsts apsvērumiem un sniegt Komisijai informāciju, kura tika pienācīgi ņemta vērā administratīvajā procesā. Tādējādi ir jāuzskata, ka Komisija šajā lietā ir pilnībā ievērojusi [*Ellinikos Chrysos*] procesuālās garantijas.

234 Attiecībā uz pirmo iebildumu par to, ka nav atklāta sūdzības iesniedzēja identitāte, ir jānorāda, – kā pareizi uzsver Komisija, – ka nav nevienas tiesību normas, saskaņā ar kuru tai būtu jāatklāj ieinteresētajām personām sūdzības iesniedzēja identitāte vai visi informācijas avoti. Tātad *Ellinikos Chrysos* nav pamata pārmest Komisijai, ka tā šajā ziņā būtu pieļāvusi procesuālu pārkāpumu.

235 Otrais iebildums par Grieķijas Ieguves rūpniecības darbības uzraudzības iestādes atzīšanu par ieinteresēto personu ir jāuzskata par neefektīvu. Šādas organizācijas atzīšana par ieinteresēto personu tieši izriet no LESD 108. panta 2. punkta un nekādi neietekmē nedz *Ellinikos Chrysos* procesuālo statusu, nedz tās procesuālās tiesības minētajā procesā.

236 Attiecībā uz trešo iebildumu par iespējamo Komisijas pilnvaru nepareizu izmantošanu un par labas pārvaldības principa pārkāpumu, kā arī rūpīgas un objektīvas izmeklēšanas pienākumu neizpildi, ir jākonstatē, pirmām kārtām, ka *Ellinikos Chrysos* ar saviem argumentiem, kuri nav pietiekami sīki, nav izdevies pierādīt, ka Komisija nebūtu izpildījusi rūpības un labas pārvaldības pienākumus. Analizējot lietu pēc būtības, var secināt, ka Komisija ir pareizi aplēsusi visu to īpašuma sastāvdaļu vērtību, kuras ir apstrīdētās pārdošanas priekšmets, piemērojusi privātā ieguldītāja principu un izmantojusi visu informāciju, kas bija tās rīcībā, lai izpildītu savu uzdevumu pareizi aplēst minēto vērtību.

237 Otrām kārtām, attiecībā uz iespējamo Komisijas pieļauto pilnvaru nepareizu izmantošanu ir jāatgādina, ka saskaņā ar iedibināto judikatūru tiesību aktā pilnvaru nepareiza izmantošana ir pieļauta tikai tad, ja, pamatojoties uz objektīvām, atbilstīgām un saskanīgām pazīmēm, izrādās, ka tas ir pieņemts tikai vai vismaz galvenokārt tāpēc, lai sasniegtu nevis tajā norādītos, bet gan citus mērķus, vai lai izvairītos no procedūras, kas Līgumā īpaši paredzēta rīcībai tādos apstākļos, kādi pastāv konkrētajā lietā (skat. spriedumu, 2013. gada 4. decembris, Komisija/Padome, C-121/10, Krājums, EU:C:2013:784, 81. punkts un tajā minētā judikatūra).

238 *Ellinikos Chrysos* apgalvojumi šajā ziņā ir ļoti vispārīgi un nav pamatoti. Tā būtībā tikai norāda uz kļūdu, kas ietverta paziņojumā presei, ko Komisija ir publicējusi 2011. gada 23. februārī, – kura, kā *Ellinikos Chrysos* atzīst, pēc tās pieprasījuma ir izlabota. Šādos apstākļos ir jāuzskata, ka nosacījumi, kuri paredzēti šī sprieduma 237. punktā norādītajā judikatūrā, šajā lietā acīmredzami nav izpildīti.

239 Tādējādi ceturtais pamats ir jānoraida kā nepamatots, un ir jānoraida abas prasības kopumā.

Par tiesāšanās izdevumiem

240 Atbilstoši Reglamenta 134. panta 1. punktam pusei, kurai spriedums nav labvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījusi puse, kurai spriedums ir labvēlīgs. Tā kā prasītājām spriedums ir nelabvēlīgs, tām ir jāpiespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus saskaņā ar Komisijas prasījumiem.

Ar šādu pamatojumu

VISPĀRĒJĀ TIESA (ceturtā palāta)

nospriež:

1) lietas T-233/11 un T-262/11 apvienot sprieduma taisīšanai;

2) prasības noraidīt;

3) lietā T-233/11 Grieķijas Republika sedz pati savus un atlīdzina Eiropas Komisijas tiesāšanās izdevumus;

4) lietā T-262/11 *Ellinikos Chrysos AE Metalleion kai Viomichanias Chrysou* sedz pati savus un atlīdzina Eiropas Komisijas tiesāšanās izdevumus.

Prek Labucka Kreuschitz

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2015. gada 9. decembrī.

[Paraksti]

Satura rādītājs

Tiesvedības priekšvēsture 2

1. Faktiskie apstākļi 2

2. Atbilstošās līguma normas 3

3. Administratīvais process 4

4. Apstrīdētais lēmums 5

Tiesvedība un lietas dalībnieku prasījumi 7

Juridiskais pamatojums 8

1. Par pieņemamību 8

2. Par lietas būtību 10

Atcelšanas pamatu kopsavilkums 10

Par pirmo pamatu, kas balstīts uz LESD 107. panta 1. punkta un 108. panta 2. punkta kļūdainu interpretāciju un piemērošanu un vairākām kļūdām faktu vērtējumā attiecībā uz valsts atbalsta esamību (lietas T-233/11 un T-262/11) 11

Par pirmo atbalsta pasākumu 11

– Ievada apsvērumi 11

– Par otro daļu – kļūdu vērtējumā attiecībā uz nosacījumu par priekšrocības esamību 11

– Par pirmo daļu – kļūdu vērtējumā attiecībā uz nosacījumu par valsts līdzekļu izmantošanu . . 22

– Par trešo daļu – kļūdu vērtējumā attiecībā uz nosacījumu par to, ka pastāv konkurences izkropļojums un ietekme uz tirdzniecību starp dalībvalstīm (lieta T-233/11) 25

Par otro atbalsta pasākumu 26

– Par pirmo daļu – kļūdu vērtējumā attiecībā uz nosacījumu par priekšrocības esamību (lietas T-233/11 un T-262/11) 26

– Par otro daļu – kļūdu vērtējumā attiecībā uz nosacījumu par to, ka pastāv konkurences izkropļojums un ietekme uz tirdzniecību starp dalībvalstīm (lieta T-233/11) 28

Par otro pamatu – Regulas Nr. 659/1999 14. panta 1. punkta otrā teikuma kļūdainu interpretāciju un piemērošanu un samērīguma, lojālas sadarbības, tiesiskās noteiktības un tiesiskās paļāvības aizsardzības principu pārkāpumu (lieta T-233/11) 28

Par trešo pamatu – nepietiekamu un pretrunīgu pamatojumu un LESD 296. panta pārkāpumu (lieta T-233/11) 31

Par ceturto pamatu – tiesību uz aizstāvību pārkāpumu, procesuālo tiesību pārkāpumu, pilnvaru nepareizu izmantošanu, kā arī labas pārvaldības principa pārkāpumu un objektīvas un rūpīgas izmeklēšanas pienākuma neizpildi (lieta T-262/11) 34

Par tiesāšanās izdevumiem 35